

Laura Borràs | Xevi Planas | Vicent Sanchis | Oriol Lladó

ÒMNIUM

núm. 12 tardor'09

LLENGUA CULTURA PAÍS

Entrevista amb
Joan Solà

i a més...

Catalunya, país d'associacions | **La revolució del videoart**

Miquel Català: l'activisme lingüístic del segle XXI

La foto: Formentera | Inclou ÒC Notícies 132

**La fem
entre tots.**

CATALUNYA
RÀDIO

CATALUNYA
RÀDIO

La ràdio nacional de Catalunya.
La fem entre tots.

www.catradio.cat

Editorial

Arriba la tardor d'aquest 2009 amb nous motius per analitzar el nostre present i per pensar en el nostre futur: l'augment de la població de Catalunya degut fonamentalment a la nova immigració; els reptes de la interculturalitat, produïts no tant per la presència d'aquestes persones en el país com per la importància dels grans mitjans de comunicació i de difusió de la cultura controlats pels grans poders econòmics i polítics; les dificultats per normalitzar l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits socials; la continuada incomprensió, per no dir estúpida, de la mentalitat espanyola sobre la realitat catalana expressada en alguns mitjans de comunicació; l'aplicació de l'Estatut del 2006 i l'esperada sentència del Tribunal Constitucional, etc.

De fet, aquests factors no són tan nous. Més aviat es repeteixen amb noves circumstàncies. Però el que ha de ser nou és la nostra resposta. Òmnium Cultural ha de procurar posar en relleu els factors més positius i els exponents més rellevants de la nostra cultura. Tenim futur si nosaltres volem i, en aquest sentit, continuarem posant en marxa programes per donar resposta als reptes esmentats.

També continuarem implicant-nos en aquells aspectes de la nostra vida política que són bàsics per al nostre país i que esdevenen condicionants fonamentals de la nostra vida social i cultural. En aquest sentit, continuarem exigint el compliment de l'Estatut aprovat el 2006, malgrat haver-lo rebaixat per exigències del marc institucional espanyol.

Els nostres posicionaments, com els que hem adoptat recentment en ocasió de l'acord sobre el finançament de la Generalitat, estaran presidits per la independència respecte a les posicions dels partits. Sabem que això no sempre s'interpreta d'aquesta manera. Estem massa acostumats a contemplar únicament quines coincidències es poden atribuir per tal de saber si hi hem d'estar d'acord, o no, en lloc d'atendre les raons donades per prendre una posició.

Nosaltres pretenem prescindir d'aquest costum i continuarem defensant la nostra independència, que no vol dir, com és lògic, neutralitat.

Fotografia: Ramon Boadella

“Des d'Òmnium continuarem defensant la nostra independència”

Jordi Porta i Ribalta

sumari ÒMNIUM tardor'09

- 4 **Homenot** > Pep Colomer
- 5 **Notes desacomplexades** > Eva Piquer
- 6 **La foto** > Formentera
- 7 **Tasques connectades** > Oriol Lladó
- 14 **L'entrevista** > Joan Solà
- 50 **Punt final** > Francesc-Marc Álvaro

35 ÒC Notícies 132

PAÍS

8 Catalunya, país d'associacions > Una de les singularitats de Catalunya és l'alta densitat del seu teixit associatiu. Hi fem una ullada. Per Bernat Ferrer i Frigola.

CULTURA

- 20 Joan Solà planta cara** > Una selecció de textos de l'últim llibre del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.
- 22 Al vent de la Nova Cançó** > Un gran moviment musical que enguany celebra el 50è aniversari. Per Xevi Planas.
- 25 La revolució del videoart** > Aquesta disciplina nascuda als anys 70 pren embranzida a Catalunya gràcies als artistes més joves i innovadors. Per Lourdes Mercader.

LLENGUA

- 28 Miquel Català: l'activisme lingüístic del segle XXI** > Les originals iniciatives d'aquest jove internauta per aconseguir l'oficialitat del català a Europa. Per Oriol Freixenet.
- 32 Alerta per l'ús del català entre el jovent** > Un estudi demostra que els joves són els que menys fan servir el català, tot i ser els més capacitats per a fer-ho. Per Josep Gimeno.

ÒMNIUM tardor'09 >>>

Edita: Òmnium Cultural

Producció editorial: Ara Llibres, s.c.c.l. www.ara.cat

Disseny original: Xavier Peralta

Direcció editorial: Roser Sebastià

Coordinació editorial Ara Llibres: Toni Quero i Arantza Diez

Maquetació: Natalia Margarit

Consell de redacció: Marta Buch, Jaume Clotet, Isidor Marí, Mabel Mas, Joan Maria Piqué, Roser Sebastià i Oleguer Serra.

Publicitat: Carme Mata, cmata@omnium.cat

Impressió: Gramagraf, s.c.c.l

Dipòsit legal: B-51515-2005

ISSN: 1885-611X

Òmnium no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors. Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Pep Colomer

L'ENTUSIASME ELEGANT

Pep Colomer és un home d'acció contrastada. El seu impuls neix d'una reflexió serena, de la reflexió de l'art, una curiosa combinació que ha anat perdent-se, però que ell manté. Empresari heroic, va ser fins fa molt poc vicepresident d'Òmnium Cultural i, també en aquesta tasca, hi va aplicar el mateix entusiasme que aplica a tot el que fa a la vida. És un homenot de cap a peus, fill d'una pàtria que té la sort de tenir-lo a ell com a incitador nacional.

© Il·lustració: Martí Abril

El concepte *societat civil* ha perdut molts punts en la cotització de les il·lusions. Hi havia una societat civil durant tot el segle XIX i bona part del segle XX que ho va fer tot i ho va aguantar tot. No apel·laven a l'Estat perquè l'Estat només funcionava per enviar-los la Guàrdia Civil, que era menys civil que ells. I com que l'Estat no funcionava per a les coses importants, van haver de fer d'aranya i teixir xarxes alternatives sanitàries, escolars i culturals. La Catalunya industrial n'és un producte, perquè tan "civil" i tan "societat" eren els obrers com els menestrals, com els botiguers, com els industrials. Molt sovint es van descivilitzar i van acabar com el rosari de l'aurora, però, al final, queda el que queda i el que queda va ser una iniciativa col·lectiva referencial. El franquisme la va alterar, aquesta societat civil. I les grans crisis de final del segle XX la van acabar de desgranar. Ara se'n troba ben poca. Hi ha una societat civil que s'ha acomodat a viure a recer de governs i una altra que s'hi reivindica, demana grans aeroports i grans finançaments, i després s'accontenta amb aeroports i finançamentets. És una societat organitzada però doblegada, que viu de representacions i empreses tarifades.

Aquí acabaria aquesta història, lliscant pel pendent de la decadència inconscient, si no fos perquè no tot és resignació. Hi ha catalans que se'n senten hereus, d'aquells senyors i d'aquells obrers. Òmnium Cultural en té uns quants. Enorme sort. I entre aquests guardadors de la digna

memòria sempre n'ha destacat un, per mèrits i empentes: Pep Colomer, que fins fa molt poc vicepresidia l'entitat. Durant anys, Pep Colomer ha aplicat a Òmnium el mateix entusiasme que ha aplicat a tot en la seva vida. Sovint amb un punt de vehemència que sorprèn –soprèn en aquest país tan resignadet– perquè s'encén, indignat, i entra en l'acció immediata. Pep és un home d'acció

“Colomer va començar de zero i per això no milita a Foment, ell milita en la cultura, sobretot en la música, que viu com si hagués nascut a Viena”

contrastada. El seu impuls neix d'una reflexió serena. De la reflexió de l'art. Curiosa combinació que ha anat perdent-se.

Pep Colomer és empresari, tot i que no s'hi resigna. I en l'empresa, com tants altres que el van precedir en l'heroïtat, ha muntat un petit imperi fet de paper i

tinta aplicables a la fusta. Va començar de zero i per això no milita al Foment. No és membre de cap associació d'empresaris perquè no se'n sent i perquè les deu trobar nacionalment contraproductius i socialment ineficaces. Pep Colomer milita en la cultura. Sobretot, en la música, que viu com si hagués nascut a Viena o a Llúria. I també ha encomanat la seva força i la seva habilitat recaptatòria a algunes iniciatives orquestrals que, sense ell, encara serien bandes de vent. Com que amb Òmnium i les violes no n'hi ha prou, ha projectat la fúria il·lustrada contra l'Administració i ha aconseguit, per exemple, que al Soler, allà on el país gairebé ha sucumbit a la violència i l'eficàcia franceses, hi hagi un centre d'ensenyament secundari català.

Amb totes aquestes banderes i aventures, Pep Colomer comença a fer-se una mica gran. I tampoc no s'hi resigna. No l'alimenten molles ni a la velledat, que viu amb una ira de joventut que indigna els vells d'esperit. Llegirà aquestes línies ofès perquè parlen d'ell, escoltant-se alguna simfonia en l'art del seu millor intèrpret i perpetrant noves idees perquè aquest país no se'ns escoli entre els dits. Sempre elegant i hereu de l'entusiasme civil. Civilitzadament homenot, i fill i pare d'una pàtria sortosa de tenir-lo a ell com a incitador nacional. ◊

>>> Vicent Sanchis és periodista.

Visca la revolució

Semblava que la comèdia del finançament ens entretindria fins al dia del judici final, fins que va arribar l'acord. L'optimista pensa que és el millor pacte possible. El pessimista canta no és això, companys, no és això. El realista sap que la política és l'art d'abaratir el somni.

La gallina ha dit que sí

Com que fa temps que hem sortit de l'ou i n'hem vist de molt grosses, intuïm que la cosa acabaria pitjor de com va acabar. Els amics de *Polònia* també es van deixar endur per aquest temor, en el penúltim programa de la temporada. Van estrenar "L'himne del finançament", amb Montilla, Saura i Carod disfressats de gallinetes. "A la gallina dels ous d'or / ja li és igual un mal acord / i és que no és pas el primer cop / que ens conformem amb la propina", fa en Montilla. I tots tres entonen: "La gallina diu que sí / ara ja no ve d'aquí. / Tenim dret a decidir / mentre decidim que sí".

Ens passa sovint: ens fan creure que podem fer el que volem, sempre que modifiquem la nostra voluntat fins a fer-la coincidir amb allò que vol el govern de Madrid. I així ens anem encongint com a país, de tant ballar al compàs de la música que toquen ZP i companyia. Qui sap on para la gallineta revolucionària del Llach, aquella que sabia dir prou i enviava l'esclavatge a fer punyetes.

"Som com som: covards avesats a estimar una dissortada pàtria, i potser tenim el que ens mereixem"

Som com som: covards avesats a estimar una dissortada pàtria. I potser tenim el que ens mereixem, que no és gaire. Avui ni tan sols podem sentir-nos lliures en els concerts de Lluís Llach, perquè el nostre mite de capçalera fa dos anys i mig que s'ha jubilat.

La independència segons Llach

Em regalen l'oportunitat d'entrevistar el meu ídol sense haver de parlar de res en concret. Aquí em teniu, en un bar del Born, fent preguntes que ell respon amb la lucidesa de sempre, i qui sap si amb

més franquesa que mai. Repassem la crisi econòmica, el seu adéu als escenaris, el compromís de l'artista, el futur del català, l'homosexualitat, el càncer que va patir en veu baixa... I toquem també, és clar, el tema de l'alliberament nacional.

Demano a Lluís Llach si l'objectiu és tenir un estat propi. "Sóc de procedència anarquista i això de l'Estat em costa molt de pair. Jo a l'Estat no li dono un paper solucionador de problemes, el veig com un problema en ell mateix. Però, després de seixanta anys d'observació de la nostra convivència amb Espanya, jo diria que la independència és l'única solució. Com diu Xavier Rubert de Ventós, ens equivoquem quan pensem que fent pedagogia algun dia ens entendran. Ja ens han entès fa temps, però no hi ha res a fer. Crec que l'Estat espanyol com a projecte de futur engrescador, on els pobles puguin formar part d'un estat des de la llibertat i la tolerància, té els dies comptats."

No seré jo qui el desmenteixi.

De sudokus i ambicions literàries

La literatura catalana ha perdut un dels seus noms indiscutibles. S'imposa el dol sense matisos: d'escriptorassos com ell en són parits ben pocs. Però aquí som tres i mal avinguts, i un diari amb edició bilingüe opta per castigar Baltasar Porcel l'endemà de la seva mort. Dedicat al novel·lista d'Andratx només quatre columnes amagades al final de la secció de cultura, en una pàgina on també hi cap la notícia de la desaparició d'un actor secundari de Hollywood. A sobre, les quatre columnes es divideixen en un text pretesament informatiu tan esbiaixat com carregat de mala llet i un comentari sobre la seva obra literària en què el crític perdona la vida a l'escriptor, i encara gràcies. Aquesta escatimació de mèrits artístics faria riure, si no fes plorar. Cito Sebastià Alzamora: "Un sudoku resolt per Baltasar Porcel en una tarda de mandra tindrà sempre un valor literari infinitament més alt que l'obra completa dels seus bescantadors".

Sap greu que la imatge pública de Porcel hagi eclipsat el valor de la seva obra, fins al punt de restar-li possibles lectors. No ens ho podem permetre. A més, la seva arrogància cara enfora (a curta distància podia ser encantador, si volia)

"Sap greu que la imatge pública de Baltasar Porcel hagi eclipsat el valor de la seva obra"

era fruit en bona part d'una autèntica ambició literària. Baltasar Porcel aspirava a convertir-se en un gran escriptor, a l'altura dels grans escriptors universals. Creia prou en si mateix per voler anar més lluny, sempre molt més lluny. Ves per on, tenia allò que als catalans ens falta. ◊

Formentera

“Blau laberint
de cruïlles
que doble
costa reté”

Fragment del poema *Formentera* del llibre
La Miranda (1958) de Marià Villangómez

Llunyana i just a tocar,
sola i fent-nos companyia,
cap a la part de migdia
Formentera ens clou la mar.

Formentera breu i dura,
creuada de l'oratjol,
estesa davall el sol
en una tarda madura!

I entre ribera i ribera,
amb un rosari partit
d'illots que treuen el pit,
resta la mar presonera,

Nu i esquerp pla formenter
de marès i roca viva,
sense defensa en l'aspriva
mossegada del febrer!

RADIOGRAFIA

Ubicació: Illes Balears

Superfície: 83,24 km²

Població: 9.147 hab.

El secret: Entre els anys
1941 i 1943 va acollir un
camp de concentració de
republicans extremenys.

terrassa del mariner,
íntim quintà de les illes,
blau laberint de cruïlles
que doble costa reté.

Curta, esquiva primavera,
colpidor encís d'un instant,
dolça espasa reposant,
en un somni, a Formentera!

Fotografies: Dani Codina

El compromís amb l'entorn és la inspiració

En Joan Sabaté és una de les veus més interessants de l'arquitectura al nostre país. Es presenta a "Tasques connectades" reivindicant una cultura de país que vagi més enllà de les singularitats individuals, i que posi l'èmfasi en l'educació. És la mirada optimista i engrescada del que ja s'ha posat a la feina.

© Il·lustració: Riki Blanco

“La cultura d’un país no depèn tant de les singularitats individuals com del treball discret i constant de l’educació”

Els arquitectes són “estrelles” al nostre país?

Això es fruit del paper que en aquests moments ha assumit l'arquitectura com a objecte de glamur i ostentació, i es dona en major o menor mesura a tot el món. Hi ha un cert mite de l'arquitecte com a artista total, i per tant com a individu dotat d'una capacitat quasi il·limitada per realitzar els seus somnis –fixeu-vos que les obres més admirades es descriuen a partir de la dificultat per ser fetes, les dimensions colossals o els milions d'euros gastats. Es tracta d'un fenomen propi de les situacions de crisi, en el qual les persones necessitem crear referents que ens ajudin a sentir-nos menys vulnerables, a imaginar mites de poder o emmirallar-nos. La mateixa evolució de les coses ens durà a apreciar més l'adequació de les solucions que no pas l'efectisme de les formes.

Quina és la cultura arquitectònica dels catalans?

La cultura d'un país no depèn tant de les singularitats individuals com del treball discret i constant de l'educació. De vegades oblidem el paper terriblement mutilador, en l'aspecte cultural però també en molts altres, que van tenir els llargs anys de dictadura feixista. Catalunya, als anys trenta, vivia un esclat de creativitat i desig de modernitat.

És possible entendre l'arquitectura sense compromís amb el territori?

En les dues darreres dècades, s'ha practicat una arquitectura cara, poc eficient i que sovint no generava confort en els que hi havien de viure. Eren temps en què els diners i els recursos semblaven no acabar-se i on l'aparença ho era tot. És possible mantenir aquesta actitud? La vitalitat de les idees es nodreix del seu contacte amb la realitat. El compromís de l'arquitectura amb la societat, amb els seus problemes i amb les seves aspiracions, ha estat sempre la seva principal font de creativitat i inspiració.

És un arquitecte amb “idea” però també amb “números”.

Sabem coses –l'exhauriment dels recursos, la realitat de l'escalfament global– que fa només unes dècades ignoràvem completament. Ningú intel·lectualment honest no pot ignorar aquestes qüestions. Hem de recuperar la responsabilitat social –i generacional– dels nostres actes. Som davant d'un repte històric. Jo vull poder explicar als meus néts “què feia jo aleshores” i no pas haver de justificar “el que no vaig fer”.

El seu últim projecte és Lima. Què s'amaga rere aquestes lletres?

LIMA Low Impact Mediterranean Architecture és una iniciativa que pretén mostrar la viabilitat tecnològica i econòmica de reduir dràsticament l'impacte de les edificacions de l'àrea de la Mediterrània, millorant-ne alhora el confort i l'habitabilitat. L'eina per dur-ho a terme és un prototip que estarà en funcionament durant tot un cicle anual i que aportarà dades de les condicions interiors de confort, demanda i consum d'energia, de la producció solar tèrmica i fotovoltaica, i dels consums d'aigua. Els resultats experimentals permetran demostrar, o com a mínim així ho esperem, que és possible i rendible viure d'una altra manera.

Joan Sabaté (Manresa, 1960) és soci fundador d'AUS, Agrupació d'Arquitectura i Sostenibilitat del COAC, professor del màster Laboratori d'habitatge del segle XXI de l'ETSAB i director de l'àrea de Construcció de l'Escola d'Arquitectura de La Salle, URL. És director i soci fundador de SaAS.

Oriol Lladó

Badalona, 1971. Periodista. Actualment es dedica principalment a la comunicació institucional, amb una atenció especial a les oportunitats que ofereixen les noves tecnologies de la informació. Té un bloc, un minibloc, un fotobloc, i algunes coses més, totes accessibles a oriollado.cat. És president d'Òmnium Cultural del Barcelonès Nord. Ha treballat a *El Punt*, a *El Temps* i a *Sostenible.cat*.

Catalunya, país d'associacions

Associacions de veïns, de boletaires, d'excursionistes de cap de setmana, de voluntaris socials, reivindicatives, altermundistes, d'educació en el lleure, colles de diables, corals... Una de les singularitats de Catalunya és l'alta densitat del seu teixit associatiu. Gairebé hi ha entitats de tot i per a tot. El Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya té censades fins a 48.328 entitats. Si a Catalunya hi viuen 7.364.000 ciutadans, hi ha una associació per a cada 152 d'ells.

Per **Bernat Ferrer i Frigola**
Fotografies **Dani Codina**

Quin és l'origen d'aquest fenomen? L'historiador **Oriol Junqueras** dona una primera resposta: "Catalunya és molt associacionista perquè no té Estat. Un moment culminant per a l'associacionisme català va ser en la societat industrial, quan la Catalunya de mitjan segle XIX va tendir a crear noves formes d'associació perquè moltes més persones eren susceptibles i sensibles a ser associades. Aquest boom neix de la necessitat d'agrupar-se en un context dominat pel romanticisme italià, alemany i anglès. Apareixen els orfeons, els cors, els grups de teatre i, a Catalunya, trobem un dels exemples més espectaculars: 40.000 obrers cantaires al Cor d'Anselm Clavé quan, el 1850, Barcelona tenia una població de tan sols 200.000 habitants. Va ser, però, en aquells temps, després del sexenni democràtic, la derrota i la caiguda de la Primera República, la repressió borbònica, la sublevació i persecució militar contra carlins i republicans, la caiguda de l'Estat català autònom, i –en última instància– el fracàs de l'aspiració democràtica, quan el poble de Catalunya perd l'esperança d'una vehiculació plenament autònoma i sorgeixen associacions en massa, en aquest cas, en forma d'ateneus populars. Ja entrant al segle XX, després del 1936-1939, l'associacionisme va ser l'única manera que va tenir la gent de refugiar-se davant l'opressió del règim franquista".

Sense fer-ne una lectura tan focalitzada en la perspectiva política, el director del portal xarxanet.org, promogut per una vintena d'entitats amb el suport de la Generalitat, **Roger Buch**, també coincideix a assenyalar la Revolució Industrial (1832) com un punt clau a l'hora d'explicar l'associacionisme català. Va ser llavors que van sorgir una bona colla d'entitats promogudes pels mateixos obrers que pretenien millorar el seu propi nivell formatiu. La cultura i la formació eren vistos com a elements de progrés social; si l'estat burgès no els en volia proveir, ells mateixos se les proporcionaven.

El sociòleg **Pep Martí** també apunta: "L'associacionisme va sorgir oficialment al nostre país a mitjan segle XIX i ho va fer amb una clara vocació de serveis a la comunitat. D'aquesta manera, moltes de les mancances de la societat, que no eren

cobertes per l'Administració pública, eren resoltes per l'acció col·lectiva i el treball voluntari. Des de la creació d'escoles per a fills de treballadors fins al foment de la cultura, passant per l'oci i el lleure, van constituir l'exercici de compromís de la societat organitzada amb el municipi. La gent i les situacions canvien, els mètodes es renoven, les demandes de la societat han variat, però la filosofia sobre la

"Pensar en el benefici col·lectiu en comptes de fer-ho en l'individu, aquesta és una de les màximes de l'associacionisme"

qual se sustenta l'associacionisme és la mateixa: posar en comú les potencialitats individuals per afavorir el conjunt".

Pensar en el benefici col·lectiu en comptes de fer-ho en el de l'individu, aquesta és una de les màximes de l'associacionisme, tant del primerenc com de l'actual. En altres paraules, pensar en la polis, fer política. La tècnica de l'Agència

Municipal de Suport a l'Associacionisme de Mataró **Pilar Pujol** no dubta a definir les associacions com a "organitzacions polítiques", en el sentit de "la tasca que desenvolupen i de la influència que poden exercir en els esdeveniments socials i en el decurs de definició i posada en funcionament de les polítiques públiques".

Cultura i educació en el lleure, diferencials

Fins aquí, la història de l'associacionisme català podria ser pastada a la de qualsevol país que hagués fet la Revolució Industrial, fos Anglaterra, el nord de França o la conca del Rin alemanya.

Per què parlem, doncs, del fet diferencial català en l'àmbit de l'associacionisme? Buch apunta dos trets diferencials clau: la cultura popular i l'educació en el lleure. La densitat d'entitats dedicades a la formació íntegra d'infants i joves més enllà de l'educació reglada i les que mantenen vives les tradicions festives queda clara en el registre d'associacions de la Generalitat. Actualment hi ha donades d'alta al registre de la Generalitat 20.671 associacions culturals i 6.495 de "foment i defensa dels drets cívics, socials i de la persona".

L'Ateneu Sant Cugat ha aconseguit renovar-se generacionalment i modernitzar la seva oferta.

El director de l'Institut de Formació de la Fundació Pere Tarrés, **Rafael Ruiz de Gauna**, exposa que l'atapeïda xarxa catalana d'escoltisme i d'esplais es deu, sobretot, a l'emmirallament que el país sempre ha tingut amb Europa: "Som un país molt singular, que ha hagut de sobreviure a còpia de gent que s'estima el territori. La proximitat a Europa ens ha ajudat històricament: les primeres colònies i els moviments de renovació pedagògica es van emmirallar en l'educació popular francesa, i tot això entronca ara, per exemple, amb la formació sociocultural".

Enlloc com a Catalunya hi ha tampoc registrades tantes associacions culturals –i específicament de cultura popular. Les formes de cultura pròpia també s'han vist històricament com un reducte per fer front a l'hostilitat de l'Estat.

Reptes de futur

Però ara que el país gaudeix d'un cert grau de normalitat política i que la societat ha patit canvis profunds en molts pocs anys, sorgeixen nous reptes a què

les associacions han de fer front. Les conclusions del 5è Congrés d'Ateneus de Catalunya, promogut per la Federació d'Ateneus, ja van deixar per escrit que "es considera que s'està fent poc des de les entitats per adaptar-les als canvis socials de les últimes dècades. Cal

“Les entitats del país tenen tres reptes bàsics: modernitzar-se, fer el relleu generacional i acollir els nouvinguts”

fomentar la participació de col·lectius que habitualment no formen part de l'activitat: els nouvinguts, els joves i les dones han de poder tenir-hi cabuda, entre altres”.

La modernització de la mateixa entitat i del seu discurs, el relleu generacional i l'acollida dels nouvinguts són tres dels reptes

de futur principals que es troben en boca de la majoria d'entitats del país. El president de la Federació d'Ateneus de Catalunya, **Pere Joan Pujol**, resumeix aquests reptes amb la frase: "Hem de desterrar la frase sempre s'ha fet així. Ens hem d'obrir al barri, a la societat actual...".

Moltes entitats constaten que l'activitat que duïen a terme fa uns anys o bé ha perdut sentit o bé s'ha vist superada per altres activitats més atractives per a la societat actual. Per exemple, el sardanisme, hegemònic durant el franquisme entre el jovent català, s'ha vist superat pel fet casteller. No es tracta que les colles sardanistes deixin de ballar sardanes, potser simplement es tracta de valorar si el jovent continua estant disposat a ballar-les el diumenge a migdia sota un sol de justícia, just després d'haver sortit de festa la nit anterior.

Pujol assenyala un altre handicap de l'associacionisme actual: "No hi ha tanta fidelitat com abans amb les associacions. Hi ha fenòmens puntuals de voluntariat que aixequen molta polseguera, però que també s'esvaeixen de seguida. L'activitat

Les associacions han canviat molt: ara ja no hi ha tanta fidelitat i això repercuteix negativament en el fenomen del voluntariat.

constant costa d'aconseguir". En una línia paral·lela, Ruiz de Gauna exposa: "Hem esdevingut mers consumidors i no pas protagonistes. No existeix un context social en què el jove –o l'adult mateix– vegi que pot actuar com a motor".

Associacionisme i mitjans de comunicació

Un quart repte, també molt present en el sector, és com donar a conèixer la pròpia activitat a la societat. Pujol considera que en l'àmbit de la comunicació, les entitats encara no han fet els deures, per bé que totes veuen que és un aspecte "vital" per al seu propi futur.

El I Congrés de l'Associacionisme Cultural Català, promogut per la confederació Ens de Comunicació Associativa, ja va concloure el següent: "La relació entre la capacitat de convocatòria de l'activitat associativa i la presència en els espais informatius continua sent proporcionalment desfavorable". Pujol també apunta que és molt més fàcil aconseguir ressò en l'àmbit local i comarcal que no pas en el nacional, i demana la col·laboració de TV3 perquè reflecteixi la realitat associativa del país. Com a exemple, exposa: "Els personatges de *Ventdelplà* mai no van a l'ateneu, ni participen en els castellers, ni ballen sardanes... TV3 hauria d'escenificar el país que tenim. Prestigiarà l'associacionisme i el situaria en l'imaginari col·lectiu català".

Precisament amb aquest ànim va sorgir l'Ens el 2006. El 18 de febrer d'enguany va assolir un dels objectius fundacionals: formar part del Consell Assessor de Continguts i de Programació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). El tresorer de l'Ens i president de la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, **Josep Rafecas**, va ser nomenat conseller amb la tasca d'assessorar la CCMA en matèria de programació i de continguts. Però la confederació exposa que, com que el nomenament és encara recent, no hi ha hagut temps material per valorar si la iniciativa té èxit o no.

Federacions i confederacions

Un cinquè repte de futur és crear amb èxit entitats de tercer i quart nivell, és a dir, federacions i confederacions que conjuntament puguin tenir més presència en la societat, sigui davant els mitjans, sigui davant l'Administració o les

Una assignatura pendent de l'associacionisme és la seva presència en els mitjans de comunicació, sobretot d'àmbit nacional.

empreses. L'enfortiment de les estructures associatives és vist com un pas clau per a la supervivència de les entitats.

L'entitat local ja no tan sols s'associa amb el conjunt d'entitats locals del seu mateix àmbit (per exemple, l'Associació Gironina Prevenció Malalties de Cor) i en l'àmbit català (Federació Catalana de Voluntariat Social, per exemple). Ara la seva associació tendeix a coordinar-se amb altres associacions de temàtica similar: la FCVS s'integra a la Taula d'Entitats del Tercer Sector, juntament amb Creu Roja, Càritas, la Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya o Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, per exemple.

El tercer sector

Un altre debat que sorgeix en el si de l'associacionisme, tant català com d'arreu del món, és la manera com s'interrelaciona amb el mercat. Bona part de les associacions de caire social han tendit a professionalitzar-se per poder atènyer els

“Moltes associacions de caire social s'han professionalitzat per poder atènyer els seus objectius amb més precisió, així neix el tercer sector associatiu”

seus objectius amb més precisió. D'aquesta realitat en sorgeix una nova subcategoria en l'associacionisme, la del tercer sector associatiu, que “competeix” directament amb l'Administració i amb les empreses de serveis socials a l'hora d'oferir respostes a problemes de la societat.

La Taula d'Entitats del Tercer Sector va fer públic un manifest després del 2n Congrés del Tercer Sector Social de Catalunya en què reivindicava: “El tercer sector aporta uns valors afegits de qualitat i de compromís amb la comunitat que cal considerar en el moment de proveir els serveis a les persones. La tasca pública no és un patrimoni exclusiu de les administracions. Les entitats som també un espai públic que s'exerceix des de la iniciativa social”.

Mentre que Pujol rebutja qualsevol tipus de professionalització del moviment associacionista, Ruiz de Gauna és partidari de no entrar “en debats maniqueus de si el

L'origen de les entitats culturals es troba en la societat industrial del segle XIX. La classe obrera veia aquestes activitats com un progrés social.

voluntariat és bo i el professionalisme és dolent. Ningú no vol guanyar diners, sinó oferir un servei en funció d'uns valors". Recalca que la tasca que desenvolupa el tercer sector és profitosa per a la societat i que, moltes vegades, va encaminada a fomentar el voluntariat, fet que torna a repercutir positivament en la societat perquè forma nous ciutadans amb valors altruistes.

Escola de democràcia

A banda d'aquests reptes de futur, el dia a dia continuarà sent el repte essencial de totes i cada una de les 48.328 entitats que hi ha censades a Catalunya: "Les entitats són una escola de democràcia, de compromís, de comprensió. La gent que en forma part aprèn a ser tolerant. Catalunya s'aguanta per la seva gent, per les institucions polítiques, culturals i econòmiques..., però també, i podríem dir que, sobretot, per la xarxa de petites associacions que teixeixen barris i comarques. Les entitats apleguen en el seu si l'escola de civisme, de participació", rebla Buch. ◊

>>> Bernat Ferrer i Frigola és periodista.

Recull de webs

- Xarxanet.org: <http://www.xarxanet.org>
- Canal Solidari: <http://www.canalsolidari.org/web/>
- Federació d'Ateneus de Catalunya: <http://www.ateneus.cat/>
- Observatori del Tercer Sector: <http://www.tercersector.net/php/index.php>
- Federació Catalana del Voluntariat Social: <http://www.federacio.net/ca/>
- Taula d'Entitats del Tercer Sector de Catalunya: <http://www.taulasocial.org/default.asp?idmenu=2>
- Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament: <http://www.pangea.org/fcongnd/>
- Ens de Comunicació Associativa: <http://www.ensdecomunicacio.cat/portal/index.asp>
- Consell Nacional de la Joventut de Catalunya: <http://www.cnjc.cat>

Nombre d'associacions inscrites per any

Any	Nombre	Any	Nombre	Any	Nombre	Any	Nombre	Any	Nombre
1942	1	1969	132	1980	791	1991	1.227	2.002	1.839
1954	2	1970	139	1981	691	1992	1.242	2.003	1.753
1956	1	1971	146	1982	581	1993	1.389	2.004	1.985
1959	1	1972	201	1983	755	1994	1.769	2.005	1.823
1960	1	1973	184	1984	1.008	1995	1.802	2.006	2.197
1961	1	1974	182	1985	967	1996	2.044	2.007	2.192
1963	3	1975	238	1986	872	1997	1.651	2.008	2.404
1965	24	1976	215	1987	1.271	1998	1.370	2.009	477
1966	503	1977	662	1988	1.266	1999	1.877		
1967	611	1978	908	1989	1.118	2000	1.709		
1968	237	1979	1.070	1990	1.087	2001	1.709		
									Total 48.328

Joan Solà

“Vivim en un estat que ens menysprea secularment”

Per **Laura Borràs**

Fotografies **Jordi Mota**

–Vostè fa tota una vida que es dedica a la llengua, n'ha fet la seva professió i ens ha llegat algunes obres monumentals. Ara que ha viscut tants reconeixements, com veu i valora la seva contribució a la gramàtica descriptiva, primer, o a la normativa, quan vegi la llum?

–Si em permetes, crec que la pregunta que em fas intenta ser profètica. Tu pressuposes que jo vaig néixer per ser gramàtic, perquè ara tinc unes quantes obres considerables. Però la cosa no ha anat exactament així: jo sóc una persona exactament igual que les altres i precisament la biografia de la meua joventut era bastant vulgar. És ara que la gent, per una cosa o per una altra, m'han posat una mica més amunt. Jo no tenia cap idea del que faria demà passat. I això s'ha de dir, perquè la gent es pensa que tu vas néixer encimbellat i resulta que la vida, de vegades, et porta pels camins que vol. La meua biografia va anar per aquí. Jo vaig fer clàssiques i l'any que vaig acabar l'Antoni Comas guanyava una càtedra a la Universitat de Barcelona. Em va proposar ser ajudant al seu departament, i vaig entrar com a ajudant de llengua catalana. Després vaig haver de fer oposicions, les vaig guanyar, i així es va anar consolidant el meu camí com a professor de català.

–Però arriba un moment en què aquesta feina diària amb la llengua comença a consolidar-se amb obres. Aquí vostè sí que té la voluntat de sistematitzar els seus coneixements.

–Novament estàs parlant *a posteriori*, quan ja veiem realitzada una gramàtica d'un pes important; però jo la devia començar l'any 95, amb cinquanta-cinc anys, la qual cosa vol dir que la vaig començar cap al final de la meua carrera acadèmica. Aquesta gramàtica és el meu orgull personal més gran, perquè m'ha costat uns esforços impossibles d'explicar, però també m'ha donat satisfaccions igualment impossibles de verbalitzar. I, a més a més, m'ha fet fer un salt qualitatiu en la meua coneixença de la lingüística, de les persones, del tarannà humà..., que m'ha transformat la vida. Per tant, aquesta gramàtica és per a mi l'objecte

més apreciat de tot el que he arribat a fer. Però aquesta gramàtica no me la vaig inventar pas jo: me la va demanar un editor, en Xavier Folch.

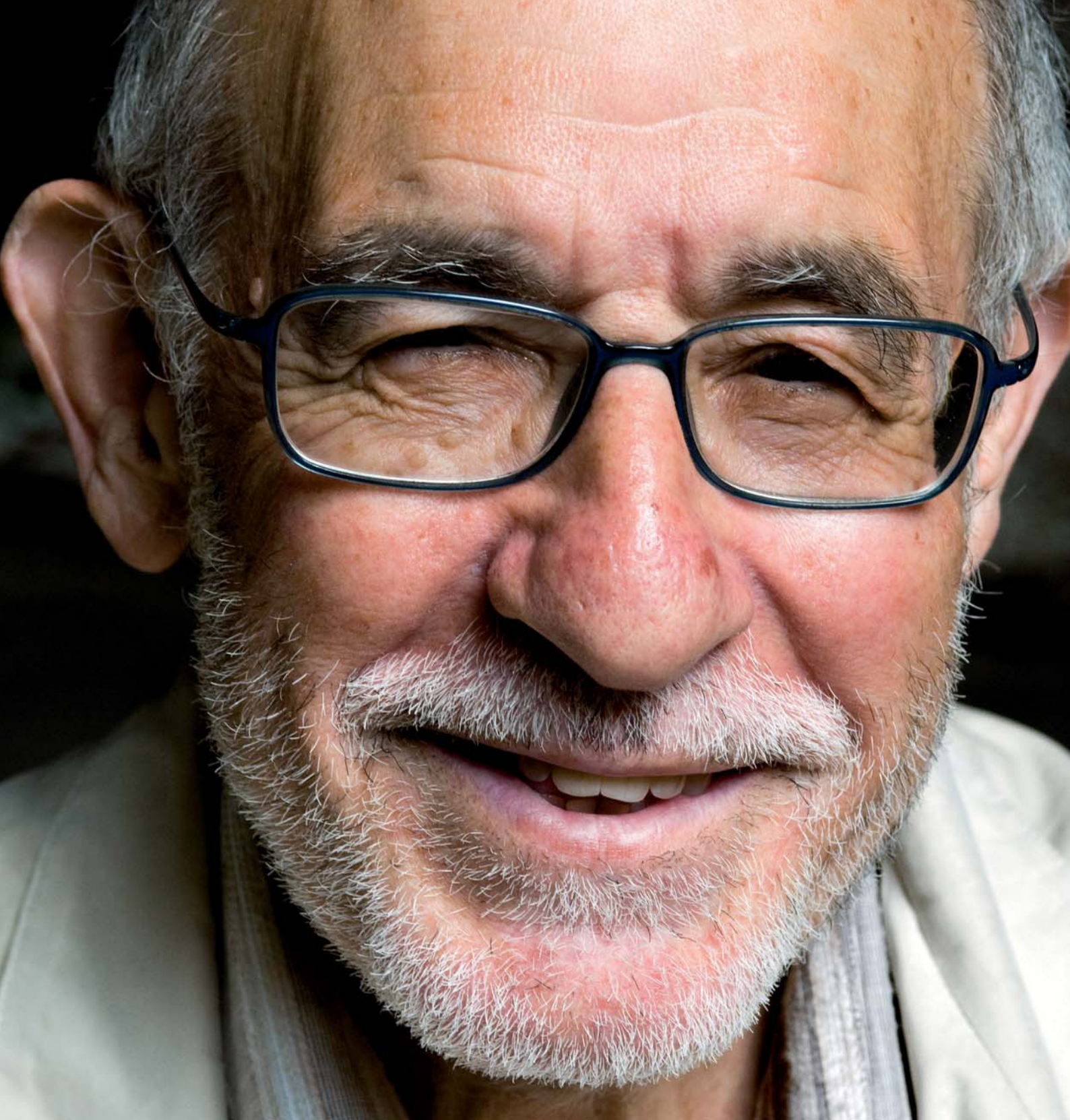
–I quan veurà la llum la gramàtica normativa?

–Sortosament, aquesta obra la fem en equip, tot i que jo vaig ser ponent durant uns anys de la part de sintaxi. Aleshores em va passar una cosa difícil d'entendre, acabava de dirigir l'altra obra que diem, i llavors l'Institut em va oferir ser ponent de sintaxi. Vaig dir un sí eufòric, que és com em sentia llavors, fort, eufòric, una mica com ara. Perquè després d'un esforç com aquell, et queda una força interior tan gran que et sembla que llavors sí que saps català. No català, no, lingüística. És clar, vaig dir un sí il·lús a l'Institut. Il·lús, perquè m'han acabat costant molts més esforços els anys dedicats a la gramàtica normativa que no pas a la descriptiva. En una obra descriptiva com la *Gramàtica del català contemporani*, als autors se'ls van obrir camins, però ells poden no seguir-los, no arribar fins al final. En canvi, en una gramàtica normativa, si hi ha matisos, els has d'aclarir. I això t'atura, no pots continuar fins que no resols els dubtes. Fa sis anys que treballem plegats i cada cop el conjunt d'opinions va sent més coherent, més productiu. No anem més de pressa, d'acord, però no anem més de pressa perquè descobrim la bellesa de tot aquell constructe, la importància del que estem fent: volem anar més enllà, perquè el lector se senti més segur, perquè l'obra sigui més pancatalana.

–És una gran responsabilitat acabar fixant el que ha de ser la norma, el que la gent haurà d'acabar dient, la decisió de cap a on ha d'anar el català...

–A mesura que vas fent anys i vas treballant, arriba un dia que la teua seguretat interior és més alta i llavors ja no pretens arreglar el món d'avui per demà. Assumeixes que el món és massa complex per poder-lo arreglar tot sol. Ni jo ni la Comissió de Gramàtica no el podem arreglar per obra d'encantament. La gramàtica catalana és molt més complicada del que molts s'imaginen.

“Com pot ser que un poble visqui amb una llengua que s'estima, i que sempre hagi de patir per ella?”

EL PERFIL

Joan Solà, el flamant Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2009, té un programa ètic d'actuació que inclou l'honestat, la constància, l'exemplaritat i el valor, al costat de la ciència, el magisteri, la integritat i la bonhomia. La seva feina diària està directament relacionada amb la convicció amb què treballa i amb la intensitat de la seva dedicació. Una dedicació a la llengua. Al país. És un home d'acció i de reflexió: les seves contribucions ens han enfortit com a parlants, ens han il·lustrat com a filòlegs, han establert càtedra des de la seva posició

de lingüista, de gramàtic i de membre de l'Institut d'Estudis Catalans; però la seva intensiva dedicació a la docència li ha permès ensenyar a tantes generacions d'estudiants que sentim un orgull especial per haver estat alumnes seus. Compromès, decidit i valent, Joan Solà parla clar i català, aquesta llengua que tant estima i per a la qual ha treballat incansablement. La seva clarividència respecte de la nostra història li permet tenir una voluntat política i cultural ambiciosa i una voluntat diàfana de mantenir la llengua catalana.

“Ja estic fart de sentir-me humiliat quan surto de Catalunya”

Si nosaltres arreglem una mica les coses més visibles, ja podem donar-nos per contents. Aquesta idea et dóna una gran tranquil·litat, afortunadament. Perquè el món és una cosa massa sublim perquè tu la puguis apamar i tancar, i com més saps, més clarament veus que la ciència és inexhaurible. I això, paradoxalment, en comptes de crear-te angoixa, et dóna tranquil·litat.

–De manera que seria la provisionalitat, el fet de saber que no estem dient l'última paraula, allò que ens fa avançar?

–Una de les coses que jo he après a la universitat és a ser humil, no en el sentit místic o moral dels capellans, sinó en el sentit de saber enfrontar-te a les coses despul·lat, sense mitificacions. Aleshores és quan veus la realitat, amb tota la seva dificultat i riquesa alhora.

–Però això no és precisament gaire habitual. Jo recordo que assistint a les seves classes de sintaxi catalana pensava: si a sobre aprenem sintaxi, dòmino! Perquè eren tantes les coses que ens ensenyava! Penso que partien del fet de repensar contínuament, d'ajudar a formar el criteri de les persones, i això en un moment com l'actual, amb la reforma de les universitats pel pla Bolonya, en què es parla de no ensenyar a saber, sinó de donar competències..., doncs vostè ja ens aportava això: criteri. I jo ho trobava sensacional, que no volgués establir càtedra, que ens esperonés a pensar, a repensar.

–Però això, fins i tot, que ja entenc que tu ho valoris, no és una cosa que pretenguis fer, és fruit de la teva manera de ser. De vegades tampoc no et quedés tranquil dient això o allò a l'alumne, però ho acabes dient. Jo a classe arribo a ser molt feliç perquè allà dic coses que fins i tot jo m'estranyo que les pugui arribar a dir, però les dic. Però això és així precisament perquè treballes amb una matèria que tu saps que no és tancada. Ara, si et tanques bibliogràficament, si no vas a congressos, etc., aviat se t'acaben els recursos. A mi m'ha passat, vaig haver d'anar-me'n a Anglaterra a fer un màster, perquè estava literalment acabat. No sabia res més, n'era conscient, em feia vergonya començar un altre curs.

–Sens dubte això també és excepcional...

–De fet, jo entenc que les classes han de servir per proporcionar eines. És com els economistes que expliquen que no hem de portar el pa a l'Àfrica, sinó que els hem d'ensenyar a fer el pa. Doncs és molt semblant. Jo als meus alumnes els dic una cosa que és molt intel·ligible: els dic que facin preguntes i que ja veurem si els les contesto. I sovint, si una pregunta és intel·ligent, si no és banal, em passa que no en sé la resposta, i els ho dic, però també els dic que més important que la meua resposta és la seva pregunta. Es queden parats, però és que això és important. Moltes vegades la pregunta ja porta implícita la resposta. I si no, porta implícit el camí cap a la resposta.

–Vostè sempre ha tingut una relació amb la llengua molt crítica, molt valenta, molt creativa, fins i tot. Sempre he pensat que la tracta

amb molta naturalitat, que la dessacralitza molt, una cosa que no acostuma a passar amb la gent que treballa amb la llengua. En les polèmiques que hi ha hagut sobre quin és el model de català que volem, i quin català es parla..., no té la sensació que de vegades el poden haver considerat com algú que s'ha relaxat massa?

–Més que relaxar-me, potser la paraula seria de voler tornar als orígens, aquesta seria la interpretació més noble. Però això també té un risc: baixar als orígens és molt noble, però el fet de qüestionar crea neguit en les persones que no es qüestionen les coses.

–En efecte, crec que metodològicament aquest és el gran ensenyament: el dubte. Però ara voldria vincular aquesta feina sobre la llengua al moment en què apareix aquesta dimensió de compromís més cívica, polític, patriòtic, de fer el salt a la vida pública, amb la visibilitat que representa tenir una columna setmanal en un diari. Què és el que el porta a fer aquest salt públic ara fa trenta anys?

–Suposo que és un cuquet que portes a dins, el cuquet de qüestionar les coses. I el meu caràcter –que ja deu ser una mica d'herència– em portava a fer això, i un bon dia em van oferir una columna de diari. Llavors vaig creure que calia anar fonamentant-ho tot, no viure d'impressions subjectives, perquè la subjectivitat em feia patir. I objectivar vol dir parlar amb gent, esbrinar per què es diu això o allò, comprar llibres. I això d'intentar justificar-ho tot, per veure-hi més clar a poc a poc et va conduint a altres terrenys. Mentre llegia lingüística, m'anava formant també en la part sociològica d'aquest poble, que en definitiva era el mateix...; així entenia per què els que defensaven la llengua ho feien, i això m'anava situant en una posició diferent davant de la llengua però també davant de la gent que la parla i del poble que la té. Fa temps, vaig llegir que els pobles hereten de pares a fills coses aparentment invisibles: la por es transmet de generació en generació sense saber com; i nosaltres arrosseguem la por de ser un poble submís. I ara, amb tot això del finançament, i de l'Estatut, tampoc no reaccionem, perquè tenim por d'una reacció encara més violenta. Ara bé, mentre arrosseguis aquesta por, la teua llengua serà miserable. Això és el que m'ha portat a una actitud paral·lela de defensa de la terra, de defensa del poble.

–Parla de defensa de la terra i del poble. També de la llengua?

–Una part bastant extensa de la meua biblioteca és sobre sociolingüística: estudis referits al Canadà, a Suïssa; i molt sobre el català. Són coses que de vegades no acabes d'entendre-les, però a poc a poc et vas construint per dins. He arribat a una síntesi que em dóna una certa tranquil·litat, una certa seguretat d'opinió. Em sembla bastant clar que si la llengua perilla a Catalunya, si la llengua ens fa patir tant durant segles, és perquè la tenim en una consideració molt baixa, perquè no ens arribem a creure que aquesta llengua és

exactament igual que una altra. I no ens ho creiem probablement per una raó política, perquè com a poble hem sigut molt desgraciats, com a mínim des de Felip V. Hem estat sempre bastonejats, trepitjats, menyspreats. Vivim en un estat que ens menysprea secularment i que menysprea la nostra llengua.

—L'altre dia parlava amb l'Antoni Puigverd, que va escriure un article en què deia que vostè tenia una visió herderiana, romàntica, de la llengua i que per això avisava del seu perill de defunció si no es trenca la dependència política que tenim envers l'Estat espanyol. Per a Puigverd, els seus raonaments són més emocionals que intel·lectuals i, a més, estan lligats al paradigma de la Renaixença en què llengua era igual a pàtria i que aquest li sembla un esquema caduc. Jo li rebutia dient-li que els estats centralistes fan aquesta identificació i l'apliquen amb tanta contundència com a èxit final. Vostè creu que aquest paradigma encara és vigent?

—Aquesta idea que llengua és pàtria es pot banalitzar i es pot retrotreure als versos d'Aribau, però també es pot interpretar d'una altra manera. Jo no sóc un romàntic en el sentit tou de la paraula, jo no defenso la llengua per la llengua, sinó pel fet que la llengua i jo som una mateixa cosa, i perquè ja estic fart de sentir-me humiliat o insegur quan surto de Catalunya. N'estic fart. Perquè l'home i la llengua són exactament el mateix, i l'home i el seu grup, també. I és això el que Espanya no vol acceptar. Espanya no accepta la diversitat en cap sentit. Aquesta és la qüestió.

És clar, però és que la història Catalunya-Espanya sempre ha acabat de la mateixa manera. Han desenvolupat pocs arguments, molt febles, però molt efectius i que perpetuen la catalanofòbia des de ja més de cent anys.

—**El problema és la manipulació sistemàtica...**

—La manipulació del pensament, i del sentiment. I, en conseqüència, la degradació interna de la llengua. Aquesta degradació interna de la llengua ens produeix un neguit profund: que sempre hagi d'estar qüestionant-te la bondat d'innombrables paraules i expressions... Tu i els teus fills, una generació i una altra... Com pot ser que un poble visqui amb una llengua que se l'estima, però que sempre hagi d'estar patint per aquesta llengua? Des de la meua columna m'ho plantejo contínuament, però intento fer columnes optimistes, perquè el terreny pessimista s'exhaureix. No pot ser que un poble hagi interioritzat aquesta por. Hem de reaccionar, i treure'ns de sobre la por, l'acceptació de la subordinació, de la humiliació.

—**Por i desconeixement, aquestes han estat dues característiques habituals en la nostra història més recent. A més, a causa del fet que la normativització va arribar tard, a causa de les vacil·lacions perpètuas, sembla que ens hagin fet triar entre si volem més parlants o tenir-ne menys, però que dominin la normativa.**

“Desitjo que la joventut sigui capaç de reaccionar”

—És que la por a la gramàtica normativa l'arrosseguem, com a mínim, des dels inicis de la Renaixença, amb “el català que ara es parla”. Avui encara som aquí i em fa l'efecte que aquesta distància entre el català normatiu i el català real és encara molt més gran, perquè ara la llengua està molt més castellanitzada. Aleshores, a la Renaixença, eren conscients de quatre fenòmens que eren més aviat literaris, però la llengua del poble tenia una fortlesa enorme. La gent del poble només sabia català, però no en el sentit d'ignorància, sinó en el sentit fort, perquè ells tenien una llengua sana. Afortunadament, la llengua catalana s'ha conservat perquè la gent parlava el català. Però el que ens passa a nosaltres és que tenim una llengua amb una altra de més poderosa a sobre, superposada, però no és tant que la llengua sigui més poderosa com que té un exèrcit al darrere. Allò que diuen els sociolingüistes, que una llengua és una parla amb un exèrcit. Desenganyem-nos: això és així. No hi ha cap altra definició científica de llengua. És això.

—Després li diuen que és un revolucionari...

Ai, carai, però això no és ser revolucionari, és intentar clarificar les coses. Jo només miro d'clarir-me a mi mateix, i així és com entro a classe amb la mirada una mica més pura.

—Què ha significat per a vostè rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes?

Laura Borràs, antiga alumna de Joan Solà, va entrevistar-lo a la UB, on tots dos imparteixen classes.

—Aquests dies, després de tot això que ha passat, que m'he trobat amb uns impactes que no me'ls esperava, a poc a poc he anat veient, amb l'allau de correus electrònics, d'SMS, de cartes i telefonades que m'arriben de tot arreu..., perquè, saps que m'han dit que fins i tot s'ha creat un grup al Facebook?; doncs amb tot això he arribat a entendre que, independentment que això m'afecti a mi o no, hi ha moltíssima gent que necessitava que algú digués alguna cosa amb una certa força. Però, a més, hi ha un segon aspecte: tant de bo això fos una mica de ferment perquè sobretot la joventut fes un pas endavant i digués: “Escolteu, tireu endavant per aquest camí, perquè és l'únic camí viable, perquè enrere no hi podem anar”. I si ara, després del premi, hi hagués un cert moviment, mínim o no tan mínim, al qual jo hagués pogut col·laborar, això per a mi valdria més que tots els premis. En definitiva, jo continuaré fent el que he fet sempre.

—Ho sé, ho sé, això del Facebook: jo també en formo part! Tot plegat demostra que aquest premi la gent se l'ha fet molt seu, que l'ha viscut molt, no li sembla?

—És el que veig. Algú m'ha dit que no s'havia vist mai un Premi d'Honor que tingués aquesta ressonància tan gran en tan pocs dies, però això probablement és perquè hem anat a tocar un tema molt fort, el de l'angoixa.

—Però és molt simptomàtic, també.

—És clar, però és que ja fa massa anys que el país viu aquesta angoixa en tots els àmbits. I els nostres governs hi col·laboren des de fa trenta anys negant-ho, dient i dient-nos que no ens passa res. Què vol dir, això? A veure si d'una vegada deixem d'enganyar-nos. Assumim la realitat d'una vegada i després començarem a treballar, però si comencem negant que aquí hi hagi conflicte lingüístic, aleshores no hi podrem posar ni remei.

—Fins i tot s'arriba a dir que el castellà està en una situació de perill per culpa del català!

—En això consisteix la intoxicació. Una dictadura, un estat d'opressió, com més fort és més ràpidament crea la sensació de normalitat: la seva ideologia passa a ser la ideologia “normal”, l'estàndard, l'acceptada per la gent. Com més vegades repeteix una mentida, més veritat sembla. La irregularitat amb el català és aquesta: que és però no és la llengua del país. I, a sobre, ens diuen que el volem imposar. No! El que intentem és que no es perdi, que és una cosa ben diferent.

—Ja acostuma a passar ja, que els que defensen el bilingüisme en realitat defensen la seva capacitat de continuar sent monolingües.

—Va per aquí, la cosa. I ara el que volen és que d'una vegada ens deixem de sentir no espanyols, que deixem de reclamar diners i normalitat. Bé, en definitiva, el que jo crec és que aquest poble nostre té una gran capacitat de reacció, i desitjo que la joventut sigui capaç de reaccionar i de crear noves realitats; potser sí: potser intentant deixar el passat i mirar cap endavant. Però cal també que deixem d'enganyar-nos. ◊

EL TERCER GRAU

- 1 **Creu que Catalunya tornarà a ser una nació independent algun dia?**
Ho desitjaria, però caldran molts anys de feina més neta i clara que la que s'ha fet durant l'anomenada democràcia.
- 2 **En el panorama polític actual veu algú capacitat per liderar aquest procés?**
Conec poc el món real de la política. Un líder no es crea en quatre dies, però de vegades el tenim i no el veiem.
- 3 **Li agrada que haguem d'encomanar el català?**
No em fa ni fred ni calor. Voldria només que la publicitat a favor del català fos més alegre i menys masoquista.
- 4 **Què diria als que pensen que les campanyes de política lingüística són completament supèrflues i innecessàries?**
Depèn de com es fan.
- 5 **La supervivència de la llengua catalana depèn més dels ciutadans o del govern?**
En primer lloc, del govern, almenys en el món actual; però tot seguit, també de la gent: un cop la gent recuperi la normalitat de sentiment sobre la seva personalitat.
- 6 **Català light, català heavy o català i punt?**
Canviaria totes les gramàtiques i tots els diccionaris per una llengua de carrer viva i activa.
- 7 **Què pensa dels defensors del bilingüisme a Catalunya?**
Els defensors actuals, els que coneixem, no defensen el bilingüisme sinó la situació política de desigualtat.
- 8 **Què es pot fer perquè el jovent triï el català com a primera llengua de relació?**
No ho sé, però hi ha prou persones que podrien ajudar a saber-ho o a intentar-ho.
- 9 **Sempre que hi ha alguna normativa amb relació a l'obligatorietat d'aplicació del català hi ha polèmica: seria partidari que fos obligatori per llei que totes les emissores de ràdio i televisió que tenen freqüències atorgades per la Generalitat hagin d'emetre, com a mínim, la meitat dels seus continguts en català?**
La igualtat absoluta de les dues llengües en la vida pública em semblaria una situació acceptable. Menys d'això, no.
- 10 **Com a lingüista, per què creu que els espanyols tenen tantes dificultats per aprendre català?**
No són dificultats lingüístiques, són dificultats polítiques i, per tant, psicològiques.
- 11 **Creu que en una Catalunya independent s'acabaria la catalanofòbia?**
Aquesta situació és molt probable que hi ajudés poderosament, no pas al cap de vint-i-quatre hores, però.
- 12 **Recentment ha traspassat un altre Premi d'Honor, Baltasar Porcel, que en diverses ocasions havia "sonat" com a Nobel català. Si Catalunya fos un país independent tindria ja un Premi Nobel?**
És probable.
- 13 **I per acabar. Faci'ns una confessió: un desig, un temor i un projecte per realitzar.**
Desitjaria que els polítics poguessin mirar més a favor del país que a favor del seu partit. Temo que l'espanyolisme no ens acabi d'ofegar. Un projecte important seria intentar guanyar-se la joventut, almenys una part important de la joventut, cap als ideals d'un país amb la seva llengua forta i amb una convivència una mica més real.

Joan Solà planta cara

Plantem cara és l'últim llibre del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Joan Solà. Us oferim a continuació un tast d'alguns dels articles que s'hi recullen, majoritàriament publicats a la secció "Parlem-ne" del diari *Avui*. Amb ells, Solà demostra l'erudició, la ironia, la rotunditat, la complicitat amb el lector i la facilitat en la transmissió de coneixements que el caracteritzen.

Plantem Cara. Defensa de la llengua, defensa de la terra.
Barcelona. La Magrana, 2009.

Pàg. 320 - 321

¿Cap on va Catalunya?

Acceptant que ens trobem en uns moments de neguit col·lectiu, la frase *Estamos en España*, repetida per tothom, seria una bona resposta a la pregunta *¿Què ens ha passat?* Arrosseguem des de fa segles una crisi d'Estat, de pàtria i de llengua que no tenen les tres entitats polítiques amb les quals vivim. Aquella frase "resol" (suprimeix, nega) qualsevol vel·leïtat de diferència.

És urgent que tant els polítics com la societat definim sincerament on som, on volem arribar i com hi arribaríem. Són nefastes les mitges veritats o les mitges mentides. Catalunya té una capacitat suficient de reacció política, econòmica i cultural. En l'aspecte lingüístic potser no havíem tingut mai una infraestructura tan positiva; però no ens servirà de res si no aconseguim que les generacions que puguen i les que vénen de fora respectin la llengua del territori i s'hi adhereixin.

[Article publicat el 10-V-2008]

Pàg. 32 - 33

Jaume Fuster

Una de les realitats més esperançadores dels darrers anys en la cultura catalana ha sigut l'esplèndida floració d'escriptors joves en tots els indrets del domini lingüístic. Especialment significativa ha sigut la producció novel·lística, fins al punt que hem de dir, amb una barreja d'il·lusió i de recança, que se'ns fa impossible de seguir-la ni de lluny. Entre aquests escriptors Jaume Fuster va ocupar ben aviat un lloc d'honor guanyat amb una imaginació enlluernadora, una possessió envejable de la llengua autèntica i una constància sense la qual ningú no pot arribar enlloc. Em plau avui de retre-li homenatge.

[Article publicat el 26-II-1998]

Pàg. 266 - 267

Dues comunitats

Estic profundament convençut que Catalunya no aixecarà el cap fins que la part més sana de tots nosaltres no planti cara a l'enganyifa col·lectiva, fins que no diguem clarament, amb paraules i amb obres, que volem ser i com volem ser-ho. Sembla que ja Ortega y Gasset afirmava que Catalunya i Espanya no es posaran mai d'acord i que l'única cosa que hi podem fer és anar sobrevivint, anar passant, i qui dia passa... Magra "solució", que hem de rebutjar de ple.

[Article publicat el 19-X-2006]

Pàg. 36 -37

Tolerància

→

Em vaig quedar garratibat. ¿Tolerant?! Vet aquí una paraula que s'ha degradat en la nostra societat. Si jo m'ajunto a una colla de Gràcia que van a celebrar Sant Medir i no sé massa com m'he de comportar amb els cavalls, les carrosses, els caramels i l'acampada, ells em poden acceptar o tolerar a mi, però mai jo a ells.

→

Ho dic perquè entre nosaltres corren associacions pro tolerància i pro bilingüisme que probablement fan d'aquestes paraules o conceptes un ús inadequat, deformat. Ja sabem que no és gaire clar que ningú sigui amo d'un territori; però, en igualtat de circumstàncies, si a Barcelona o a Tàrrrega o a Elx o a Eivissa hi ha un castellanoparlant i un catalanoparlant, o un alemany i un catalanoparlant, qui podria plantejar-se d'utilitzar un terme tan desagradable com el de *tolerar* és, si de cas, el catalanoparlant. Mai al revés. Si ho plantejem al revés és per raons extralingüístiques: perquè nosaltres els catalanoparlants ens hem acostumat a viure en aquest Estat fent-nos perdonar la llengua i fins qualsevol altre dret.

[Article publicat el 12-III-1998]

Pàg. 79

Escriure bé

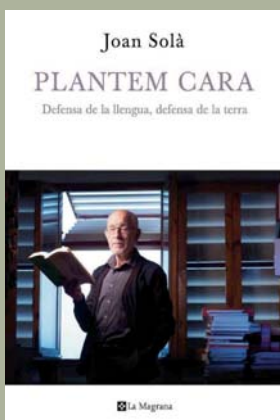
→

Avui tots els pedagogs es queixen que els alumnes no saben escriure. Com que jo ja tinc uns quants anys de vol, puc dir que ahir es queixaven del mateix, i cal suposar que abans-d'ahir feien la mateixa lamentació i que, per tant, demà sentirem una complanta idèntica. Potser algun dia en parlarem, d'aquest fenomen. I tot podria ser que arribéssim a l'obvietat que és com tots els fenòmens, culturals, religiosos, econòmics o morals: que sempre trobem que ahir tot anava més bé i que avui sí que hem tocat fons en el pendís de la degeneració. O, dit d'una altra manera: sempre ens amoïna el que és actual, el que ens afecta ara i aquí i a nosaltres, i la resta ens rellisca. L'obvietat absoluta.

[Article publicat el 17-VI-1999]

Pàg. 154 - 155

¿Fins quan, fins a on?

→

¿Qui és, l'intolerant?: ¿el qui es nega a acceptar la llei del vencedor de la guerra o els partits polítics que es baraten vergonyosament l'una per l'altra dues coses igualment irrenunciables?: els uns renuncien als papers robats a punta de pistola perquè els altres els donin suport contra la Fundació Franco. I anem alerta, que també podria ser que al final es fregués les mans de tot això el partit que més ha contribuït darrerament a enfrontar les nostres comunitats i que més ha fet i fa per esborrar-nos del mapa: sota la pressió de la gent, aneu a saber si no poden fer un cert gir i després ens el refregaran pels nassos i se'l cobraran amb vots espanyolistes. Aquests dies s'ha dit repetidament que els catalans estem extremament *fatigats*, *fastiguejats* i *desorientats* de la situació. Avui jo salvaria de la vergonya col·lectiva la Comissió per la Dignitat i la Plataforma per la Llengua, que han treballat infatigablement per pal·liar la situació. I tant de bo la candidatura de Jordi Porta a l'Òmnium Cultural arribi a bon port i que aquesta poderosa entitat contribueixi a aixecar el nostre esperit, la nostra consciència col·lectiva. Hem arribat tan avall que és imprescindible de reaccionar des de tots els àmbits possibles.

[Article publicat el 24-X-2002]

Si el voleu continuar llegint, busqueu-lo a la vostra llibreria o biblioteca.

Al vent de la Nova Cançó

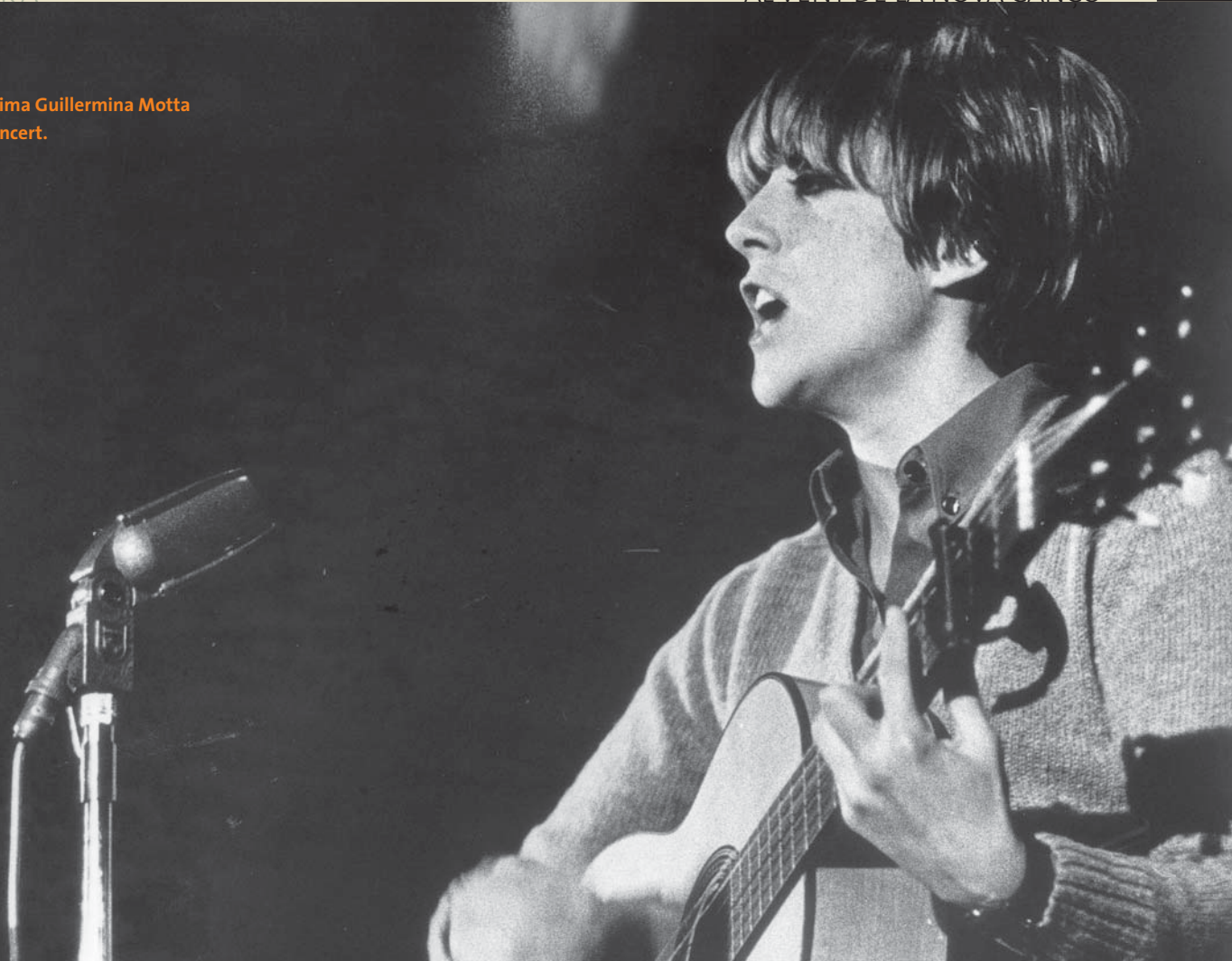
Raimon va compondre "Al vent" l'octubre del 1959, ara fa cinquanta anys. Aquesta seva primera cançó trencava completament amb la música carrinclona que se sentia en aquell moment a la ràdio. L'impressionant debut de Raimon en públic, el 13 de desembre de 1962 a Barcelona, en una festa literària organitzada per Òmnium Cultural, va ser el primer senyal de la força extraordinària que tenia la Nova Cançó en la lluita antifranquista.

Manuel Vázquez Montalbán, autor del primer llibre sobre aquest moviment artístic, va definir la Nova Cançó com l'esdeveniment cultural i polític més important de l'Estat espanyol des del Concili de Toledo.

Raimon, en un recital, el 1975.

Una joveníssima Guillermina Motta durant un concert.

Per **Xevi Planas**
Fotografies **Colita**

Al començament dels anys seixanta, es van impulsar algunes de les iniciatives més importants de la cultura catalana sota el franquisme. El juliol del 1961 es va fundar Òmnium Cultural. El desembre del 1961 va néixer *Cavall Fort*. L'abril del 1962 va sortir el primer llibre d'Edicions 62. En aquest context, el Centre de Influència Catòlica Femenina (CICF) de Barcelona va programar per al 19 de desembre de 1961 la sessió "La poesia de la Nova Cançó". Hi van cantar **Miquel Porter**, crític de cinema i professor universitari, i **Josep Maria Espinàs**, escriptor que pocs dies abans havia guanyat el Premi Sant Jordi. El primer cop que es va utilitzar el terme *Nova Cançó* va ser en la convocatòria d'aquest acte, considerat com la presentació pública d'Els Setze Jutges. Aquest col·lectiu de cantautors no va adoptar, però, el nom d'*Els Setze Jutges* fins uns mesos després, a partir d'una actuació a Premià de Mar el 29 d'abril de 1962. Espinàs va batejar-lo amb el

nom d'Els Setze Jutges apel·lant a un tret de genuïtat lingüística, un objectiu d'anàlisi crítica de la societat del seu temps i una voluntat d'acció col·lectiva.

Dos textos ajuden a entendre l'esperit que animava el grup. D'una banda, l'article "Ens calen cançons d'ara" que **Lluís Serrahima**, induït per **Josep Benet**, va publicar el gener del 1959 a *Germinabit*, butlletí intern de la Unió Escolania de Montserrat que l'octubre d'aquell mateix any es va reconvertir en la revista *Serra d'Or*. De l'altra, la lletra de la cançó "A la vora de la nit", en què Espinàs evoca amb una intenció renovadora "A la vora de la mar", una de les peces més conegudes del cançoner popular català: "Oblidem velles cançons / que encomanen la tristesa. / Encetem la nova veu / i alegrem l'antiga terra".

Abans del naixement d'Els Setze Jutges, Espinàs havia pronunciat conferències sobre **Georges Brassens**, cantautor que havia descobert el 1954 en un recital a Biarritz i que veia com un referent a seguir per a la creació d'un model de cançó en català d'un notable valor poètic.

El primer disc de la Nova Cançó va ser justament *Espinàs canta Brassens*. El va publicar pocs dies abans de la Diada de Sant Jordi del 1962 la discogràfica Editora General, SA (Edigsa), l'editora més important de produccions de cantants catalans fins que va tancar el 1983.

Els primers membres d'Els Setze Jutges van coincidir el 21 d'octubre de 1962 al III Aplec de la Joventut del País Valencià, a Castelló, amb un jove de Xàtiva que també escrivia cançons. Era **Raimon**. Impressionats per la seva capacitat de comunicació, el van convidar a cantar a Barcelona poques setmanes després. El 13 de desembre de 1962, a l'Hotel Colón, Raimon va cantar per primera vegada en públic davant una audiència no formada exclusivament per amics. Va ser a la festa de la Nit Literària de Santa Llúcia, organitzada per Òmnium Cultural. Amb una rapidesa insòlita, Raimon es va erigir en la figura més emblemàtica de la Nova Cançó, i en el principal símbol de la unitat lingüística i cultural dels Països Catalans. Raimon va ser el primer cantant en

català que va connectar amb un públic majoritari (va obtenir un èxit extraordinari amb el seu primer disc, que va convulsar amb la visceralitat d'“Al vent”, va guanyar el 22 de setembre de 1963 amb Salomé el V Festival de la Canción Mediterránea interpretant “Se'n va anar”, va reunir més de 4.000 persones el 15 de novembre de 1965 a l'Institut Químic de Sarrià en un dels primers actes multitudinaris de la cançó autòctona, etc.), que va editar un disc de llarga durada, que va triomfar a l'estranger (va actuar el 7 de juny de 1966 a l'Olympia de París, va rebre el mateix any el Grand Prix du Disque Français i la televisió francesa li va dedicar un programa especial), que va gravar un disc en viu, que va omplir el Palau de la Música Catalana de Barcelona, que va divulgar àmpliament l'obra de poetes clàssics i contemporanis, etc.

A més de Porter i Espinàs, el 1962 formaven part d'Els Setze Judges també Remei Margarit, Delfí Abella i Francesc

Pi de la Serra. Posteriorment a la irrupció de Raimon i dels primers integrants d'Els Setze Judges, la nòmina de cantants de la Nova Cançó es va anar ampliant

“La cançó ‘L'estaca’ de Lluís Llach és el tema en català que més s’ha projectat arreu del món”

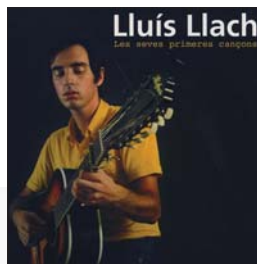
amb incorporacions molt significatives: Enric Barbat, Guillermina Motta, Joan Manuel Serrat, Núria Feliu, Guillem d'Efak (el primer artista que va llançar Concèntric, una altra discogràfica clau en la història del moviment), Xavier Ribalta, Maria del Mar Bonet, Rafael Subirachs, Lluís Llach, El Grup de Folk (col·lectiu en què hi havia Jaume

Arnella, Pau Riba, Xesco Boix, Jordi Batiste, Sisa, Ovidi Montllor...), etc.

Quan Joan Manuel Serrat, convertit en ídol de masses després de ser el primer artista que va situar una peça en català “Cançó de matinada” com la més radiada a l'Estat espanyol, va anunciar el 1968 que també cantaria en castellà, la cançó del país va entrar en una nova fase, en la qual va adquirir un enorme protagonisme Lluís Llach, autor de “L'estaca”, la cançó en català que s’ha projectat més al món. Entre el final dels anys seixanta i la meitat dels anys setanta van sorgir molts cantants i grups: Falsterbo 3, Isidor, Maria Laffitte, Toti Soler, Pere Tàpias, Joan Baptista Humet, Esquirols, Teresa Rebull, La Trinca, Pere Figueres, Ara Va de Bo, Ia & Batiste, Ramon Muntaner, Joan Isaac, Biel Majoral, Coses, Marina Rossell, Uc, Al Tall, Celdoni Fonoll, Companyia Elèctrica Dharma, etc. ◊

>>> Xevi Planas és periodista.

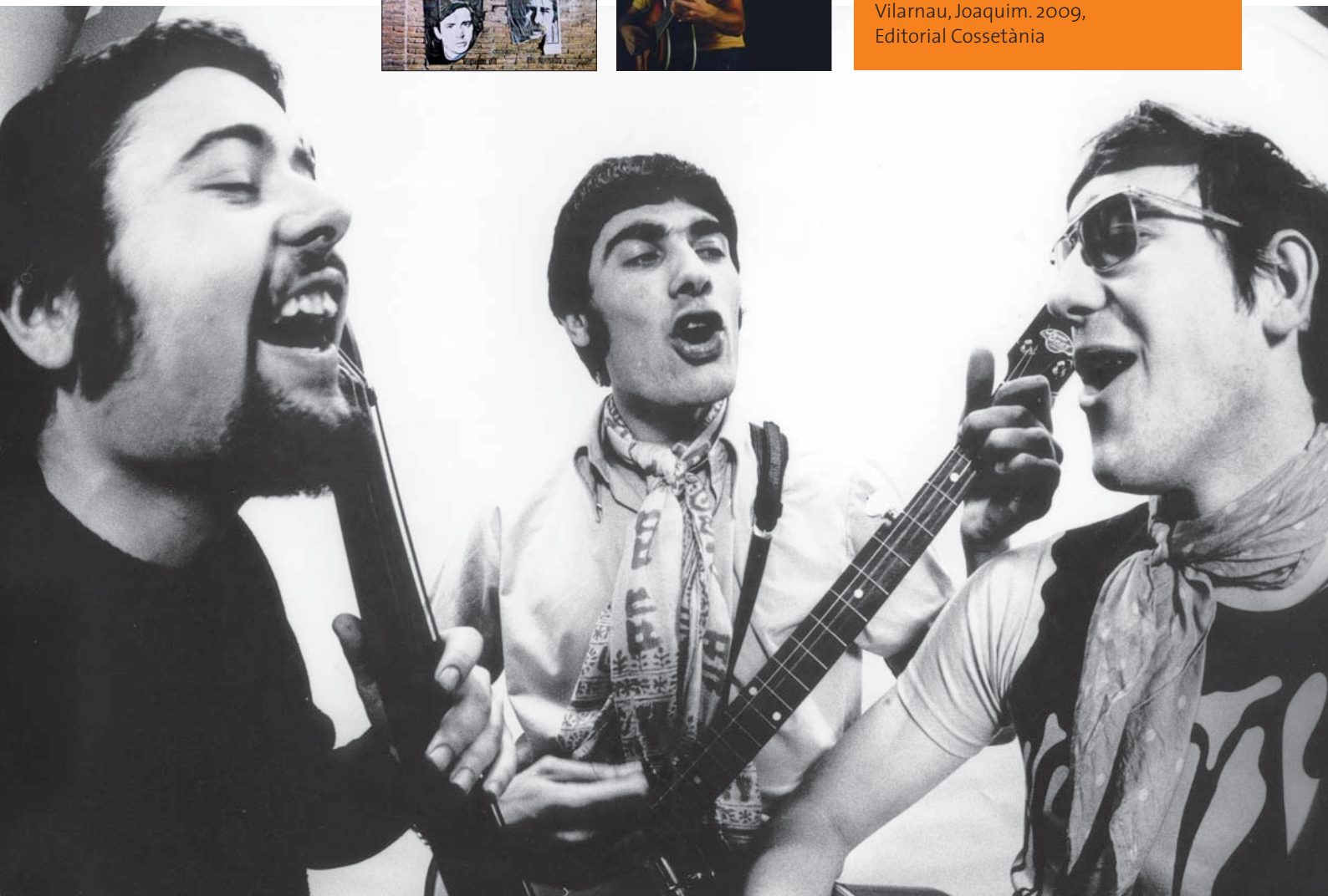
A sota, el grup La Trinca el 1970.
A la dreta, algunes de les portades dels discos més emblemàtics de la Nova Cançó.

PER SABER-NE MÉS

50 anys al vent: crònica d'una Nova Cançó
Gàmez, Carles. 2009, Editorial Columna

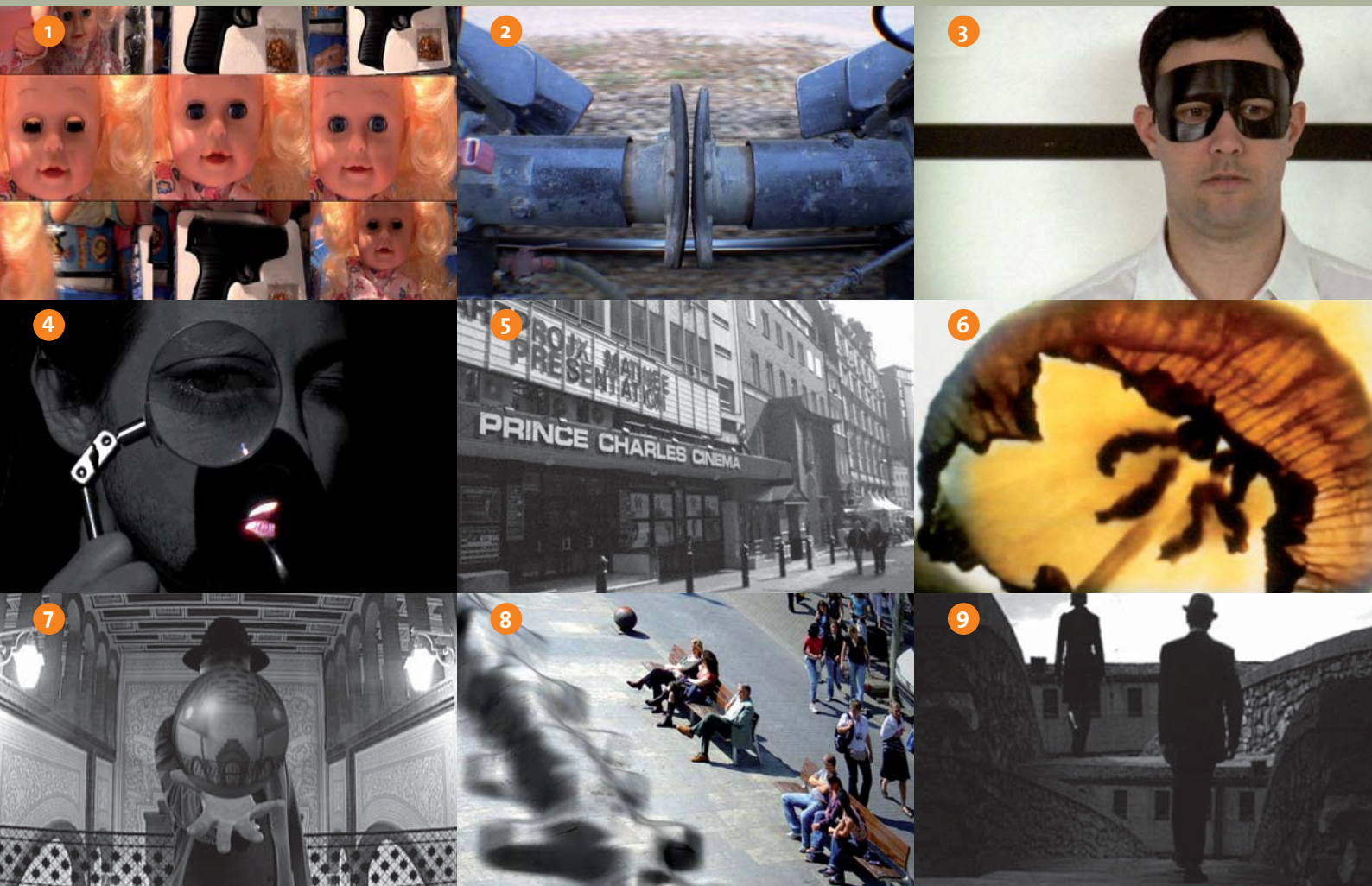
50 anys de la cançó
Vilarnau, Joaquim. 2009,
Editorial Cossetània

La revolució del videoart

El videoart està experimentant un impuls en els últims anys, si bé Catalunya disposa d'una tradició iniciada als anys setanta. La irrupció de les noves tecnologies i l'abaratiment dels mitjans tècnics han fet que els artistes joves se sentin atrets per aquest llenguatge, que cada cop desperta més interès entre un públic que entén amb més facilitat un art que s'expressa en el suport d'una pantalla.

- 1) Michael Nyman, *Guns and Dolls*. 2) Michael Nyman, *Love Train*, 2006. 3) Annika Larsson, *Dolls*, 2008, 47' 12".
 4) Alice Anderson, *Blue Beard*, 2007. Part del programa Opera d'Artprojex. 5) David Gryn, *Writing my life*. Part del programa Still Film d'Artprojex.
 6) Serge Comte, *I Wanna Be Your Favourite Bee*, 1993, 3' 5". 7) Arturo Fuentes, *K*, DVD 4' 25" 8) Arturo Fuentes, *Vid*, 2007, DVD 5'.
 9) Arturo Fuentes, *Null*, DVD, 6'.

El Festival Internacional Loop que se celebra a Barcelona va presentar peces audiovisuals d'artistes emergents de tot el món.

Per **Lourdes Mercader**

Fotografies **Dani Codina, Andreu Fuentes, Loop**

La pantalla s'ha convertit en un element omnipresent i el públic té més facilitats per entendre el que passa en aquesta pantalla, com a suport d'un llenguatge artístic", explica **Llucià Homs**, propietari d'una galeria d'art barcelonina que duu el seu nom i un dels directors del Loop, el festival que cada any converteix Barcelona en un referent internacional de difusió i promoció del millor videoart. "Alguna cosa està canviant quant a la percepció que té la societat respecte del videoart", apunta, i de fet aquest 2009 ha estat un any de reconeixement social a destacats videoartistes, amb la concessió de premis com ara el Premi Internacional de Catalunya al pioner **Bill Viola**, el Joan Miró a la videoartista suïssa **Pipilotti Rist** o el Premi Velázquez d'Arts Plàstiques al barceloní **Antoni Muntadas**.

Aquesta revaloració coincideix també amb un increment de joves talents que aposten per aquest llenguatge per donar forma a les seves creacions. Ho corrobora **Josep Montoya**, que és professor del Departament de Pintura a la Facultat de Belles Arts de la UB, on treballa des de l'any 1995. Afirmar que des de l'any 2001 el videoart s'ha implantat de manera progressiva a les aules d'aquesta facultat i ha anat en augment. Segons Montoya, "cada cop et trobaves més projectes amb el vídeo com a registre", en un moment en què

també les noves tecnologies i Internet s'introdueixen a la societat. Aquest últim aspecte ha estat clau per a la seva extensió. "Si pensem en els videoartistes dels anys setanta i vuitanta, la postproducció era complicada i en canvi avui qualsevol pot tenir el seu equip de gravació i postproducció per un preu molt més accessible."

L'aposta pel videoart sorgeix d'una manera "espontània", segons Montoya, i apunta que els llenguatges i les tècniques que utilitzen els alumnes són molt variats. De fet, en l'última edició del Festival Loop celebrada el mes de maig passat, dels nou treballs que van presentar en el programa d'universitats, tots provenien del Departament de Pintura i cap del Departament d'Imatge. "L'alumne d'avui és molt inquiet respecte de l'entorn i les coses que succeeixen i té una manera de treballar com un ventall: fa una observació de l'entorn i n'extreu una documentació que pot ser estàtica –una foto, una pintura– o dinàmica, com podria ser el vídeo."

"A Catalunya, l'art conceptual, documental i la producció artística en general s'han contemplat d'una manera molt més àmplia i no tan monolítica com en altres parts de l'estat espanyol"

La democratització del videoart

Però la tradició del videoart a Catalunya comença als anys setanta i el que s'està donant ara és una "democratització del mitjà", segons paraules del professor. Aquí l'art conceptual, documental i la producció artística en general s'han contemplat d'una manera molt més àmplia i no tant "monolítica" com en altres parts de l'Estat, on les disciplines han tingut "més pes".

Aquesta amplitud de mires ha afavorit també que disciplines que són fronteres amb el videoart s'enriqueixin les unes amb les altres de manera que el videoart està present en àmbits com l'animació, els videojocs, els videoclip i la moda, entre d'altres. El barceloní Arturo Fuentes (1979) n'és un exemple. Aquest llicenciat en psicologia i estudiant fins al segon

curs d'enginyeria de telecomunicacions i ciències informàtiques va descobrir que els seus curtmetratges tenien un punt metafòric que no podien copsar els espectadors. "Vaig veure que entre el que volia expressar i el que la gent entenia hi havia una diferència molt gran", i de mica en mica es va acostar cap al videoart, un discurs artístic al qual ha arribat sense la voluntat específica de ser videoartista sinó per la necessitat de poder expressar el que volia amb "poesia visual".

Deu anys després d'iniciar-se en el món dels curts, s'ha convertit en una jove promesa artística, que combina el treball en una empresa de publicitat amb la de videoartista. En l'última edició del Loop va presentar *Plànar*, un treball de vuit minuts en què explica la percepció plana que tenim del món a partir d'imatges planes que formen un univers tridimensional. L'obra està previst que s'exposi al Museu d'Art Contemporani de Los Angeles (EUA), el MOCA, la pròxima tardor. Al llarg de la seva carrera, des que l'any 2003 va debutar en el primer Loop com a l'artista més jove, ha participat en fires especialitzades i ha estat reconegut en diverses ocasions amb premis com el del Visual Sound 2007 a Barcelona o el Premi de Cinema de l'Obra Social Caja Madrid de creativitat audiovisual.

"Guanyar-te la vida amb això és impossible", afirma, "perquè el circuit de compra i exhibició és molt tancat". Si un pintor ja ho té complicat i "qui li compra s'emporta un quadre a casa, imagina't si vens un DVD; és molt difícil amortitzar una obra audiovisual perquè requereix molt temps i la producció és encara cara". Per això, en el seu cas, és "amor a l'art" en el 65 %. El seu pròxim repte com a artista serà treballar amb vídeos interactius, per tal que el públic pugui interactuar amb la seva obra.

El Loop, la gran pantalla del videoart a Barcelona

Des de l'any 2003, Barcelona es converteix en la capital internacional del videoart durant uns deu dies, amb motiu de la celebració del Festival Loop, que aquest any va fer-se del 21 al 31 de maig. Aquesta edició estava marcada per una clara voluntat de relacionar el videoart amb altres arts, com ara la dansa, la música, el cinema i la literatura, amb figures destacades com per exemple la del compositor Michael Nyman amb la seva faceta desconeguda com a artista visual.

Mantenint les tres branques principals –la fira per a professionals, el festival per a amants del videoart i el Fòrum de

Arturo Fuentes (Barcelona, 1979)
Videoartista i guionista. El seu treball es basa en la investigació de qüestions formals entre les interaccions de l'ésser humà i el seu ambient, fortament influenciat per la ciència i la tecnologia. Ha presentat els seus treballs a Pequín, Milà, Casablanca, Lió i Alexandria, entre altres ciutats del món.

Debat amb conferències-, el Loop d'enguany va estar marcat per l'obertura a nous espais de la ciutat, com ara la Fundació Godia, que va exposar una selecció de 25 vídeos del Fons Nacional d'Art Contemporani, la major col·lecció de creació contemporània de França, que dialogaven amb peces medievals del fons permanent de la mateixa fundació.

El Loop s'ha convertit en una cita ineludible per als amants del videoart, que desperta interès entre els professionals però també al públic general que gaudeix de les últimes tendències emergents o dels treballs emblemàtics d'artistes reconeguts. D'altra banda, també es busca la discussió del present i el futur amb experts internacionals en el Fòrum de Debat i la projecció del talent emergent amb el Programa Internacional d'Universitats, en què aquest any participaven alumnes de la Facultat de Belles Arts de la Universitat

de Barcelona (UB), juntament amb tres centres més. "El nivell dels joves catalans, comparat amb altres treballs universitaris, era satisfactori; molt dinàmics i variats", explica Josep Montoya, un dels comissaris de la selecció de la UB.

El balanç que en fan els organitzadors és molt positiu, ja que la conjuntura econòmica adversa no ha impedit que fos un any "molt excepcional", segons paraules de Lluçia Homs. "Hem fet un esforç molt important per fer un canvi de nivell", amb un programa de conferències "millor que cap any" i amb propostes artístiques procedents de galeries amb "molt de nivell". En l'àmbit comercial, si bé no tenen les xifres en mà, reconeixen que s'han venut un nombre considerable de vídeos i els consta que han sorgit encàrrecs i treballs entre agents i artistes. ◊

>>> Lourdes Mercader és periodista.

El Loop 09 en xifres

- > 84 espais de la ciutat
- > 29 països participants i més de 600 artistes
- > 28 universitats de 10 països
- > 37 galeries a la Fira, unes 15 catalanes o espanyoles

Pressupost:

1 milió d'euros aproximadament

El repte per a l'any que ve:

mostrar els projectes en pantalles gegants

- 1) Pierre Huyghe, *Blanche-Neige Lucie*, 1997, 4'. 2) Xavier Veilhan, *Le film du Japon*, 2002, 8' 30". 3) Sergio Sotomayor, *Madera*, 2008. Instal·lació audiovisual.
 4) Mariele Neudecker, *Winterreise*. Part del programa Opera d'Artprojex. 5) Marcus Kreiss, *Ice Skating in Central Park*, 1999, 9'.
 6) Christian Marclay, *Guitar Gag*, 2000, 14'. 7) Santi Barber/Raúl Cantizano, *La bicicleta*, 2008, 11'30". Foto de Félix Vázquez.
 8) Ryan Gander, *Writing my Life*. Part del programa Still Film d'Artprojex. 9) Felix Fernandez, *Planta 23*. 03:45, 2008. 4' 40".

OFICIALITAT.CAT: LA PRIMERA PEDRA DE L'ACTIVISME LINGÜÍSTIC DEL SEGLE XXI

Miquel Català

Les originals iniciatives d'aquest jove internauta obren nous camins per aconseguir l'oficialitat del català a Europa.

Per **Oriol Freixenet**

Fotografies **Dani Codina, Miquel Català**

El jove internauta i activista cultural i lingüístic Miquel Català i Coit ha estat capaç tot sol, amb la força que dóna la constància, el treball i la convicció de tenir la raó, de posar en la primera línia informativa l'oficialitat del català a Europa. El 2008 va traduir la pàgina del Parlament Europeu al català. Era conscient que el que feia no era estrictament dins la legalitat, però també que aquesta era una norma absurda. Inicialment, l'Europarlament va amenaçar de denunciar-lo, però finalment va haver d'acceptar l'obvietat: no hi ha res més europeu que la diversitat lingüística i cultural. Ara els catalans ja podem saber el que passa al Parlament Europeu amb la nostra llengua. Un èxit amb més de 155.000 usuaris únics en un any. Però la batalla de Miquel Català és més llarga i ambiciosa: vol aconseguir l'oficialitat plena de la llengua catalana a les institucions europees. Des de la pàgina web www.oficialitat.cat promou les adhesions a aquest objectiu. Amb les noves eines que donen Internet i les noves tecnologies, la lluita continua. Només necessita que el suport segueixi creixent. Ell simbolitza el ressorgiment de l'activisme en una societat civil catalana cada vegada més mobilitzada.

“D'entrada, he de dir que això no ha començat amb mi.” Miquel Català, posat tranquil, mirada serena, gestos sobris, vol reconèixer la feina feta pels qui l'han precedit i esmenta l'activitat iniciada als anys vuitanta per Alexandre Cirici i Peller, un escriptor i polític al Consell d'Europa que va posar els fonaments per al reconeixement de les llengües sense estat, considerades ara regionals o minoritàries, del continent europeu. Assegura que el que ha fet no hauria arribat a ser res sense l'afany que la gent d'aquest país, coneguts o no, hi han esmerçat al llarg d'aquests anys.

Malgrat la seva tímida i humilitat, és evident que la seva aportació suposa un punt d'inflexió important: ha servit per regenerar el debat, i trobar noves maneres de dir el mateix amb noves eines i nous camins. Però sap que amb el debat no n'hi ha prou: “Anys d'experiència han convertit els destinataris de les nostres queixes en experts a silenciar-les.”

L'objectiu que tenia quan des de la seva habitació rumiava com engegar el pro-

jecte davant l'ordinador ha estat, sobretot, que la seva feina fos útil, que servís d'alguna cosa i alhora que forçés alguna resposta per part dels organismes europeus. Com a mínim això. I amb una premissa que considera fonamental per a la bona marxa del projecte: actuar sempre des del respecte més absolut en les formes i els processos perquè mai no es pogués trobar res que en dificultés l'avanç.

“Els catalans ja podem saber el que passa al Parlament Europeu amb la nostra llengua, però la batalla de Miquel Català és ambiciosa: vol aconseguir l'oficialitat plena del català a Europa”

Uns inicis complicats

L'aparició de www.europarl.cat, que en Miquel va fer des de la solitud de la seva habitació amb hores i hores de feina, va caure força malament als encarregats espanyols de l'Eurocambra, segons explica. Creu que no havien previst que allò es pogués fer: ni per recursos, ni per interès, ni per volum de feina. Els va sorprendre. Aquesta és una altra de les claus de l'èxit: “Cal seguir comptant amb l'efecte sorpresa perquè genera desconcert als qui han decidit

reaccionar davant d'aquesta reivindicació justa”.

Considera que fa front al que anomena un conjunt de buròcrates que abans de res són gent metòdica que funciona amb un esquema rígid i tancat que vol trobar un paper on s'hagi escrit anticipadament el procediment d'actuació per a cada situació sobrevinguda. Però tot això pot ser alhora el seu punt dèbil, continua en Miquel. Cara i creu: “Si sabem actuar en el camp on no tenen contramesures preestablertes, els estarem desconcertant. Ens aprofitarem de la lentitud del seu poder de decisió per presentar fets consumats.”

Fent ara balanç, està prou content d'haver traduït la pàgina del Parlament Europeu. Per exemple, veu com un èxit que se li preguntí pel català al president del Parlament Europeu quan ve de visita a Barcelona, que s'insisteixi al comissari de multilingüisme, que sigui un dels eixos de debat dels eurodiputats catalans... Tot això són factors de motivació per a ell. Però, evidentment, amb això no n'hi ha prou. Primer de tot, diu, cal que els catalans creguin en l'objectiu. Calen accions que facin creïble la presència normal de la nostra llengua al Parlament Europeu, “i em consta que en això www.europarl.cat hi ha ajudat”.

Nova etapa

La campanya de recollida de suport a favor de l'oficialitat del català a Europa va començar aquesta primavera a www.oficialitat.cat i suposa, doncs, el pas següent. Ja no es tracta solament de fer feina de formiga des de la connexió a Internet. Ara és més ambiciós i cerca aliats forts per ser capaç d'arribar a molta

SUPORTS I ALIANÇA AMB ÒMNIUM

Miquel Català ha rebut el suport de tots els europarlamentaris catalans, excepte el representant del PPC, i de polítics com ara Xavier Trias, Jordi Portabella i Bernat Joan, entre altres. Ha tingut el suport de la Plataforma per la Llengua, la Fundació Catalunya Fons, la Institució Cultural de la Franja de Ponent i la Fundació Jordi Pujol.

També li han atorgat dos premis:

- El XII Premi Josep Galan a la Normalització Lingüística atorgat per l'Institut d'Estudis del Baix Cinca.
- El Jaume I, concedit per la Institució Cultural de la Franja de Ponent.

Ja ha iniciat converses amb Òmnium Cultural per trobar fórmules de col·laboració per impulsar el seu projecte.

A dalt, foto de família dels Premis Jaume I de la IX Nit de la Franja de Ponent 2008, on Miquel Català va rebre el premi pel projecte *Europarl.cat*. A l'esquerra, presentació d'*Oficialitat.cat*, amb els candidats europeus de CiU, ICV-EUiA i PSC, i amb el president d'Òmnium, Jordi Porta.

gent, “i en això Òmnium Cultural hi tindrà un paper protagonista”.

Vol aprofitar la xarxa que ja ha creat i estendre-la internacionalment. Per això té previst implicar-hi els lectorats de català que hi ha a les universitats principals dels països europeus. D'aquesta manera, a Anglaterra, Alemanya o França es podran aconseguir suports per a l'oficialitat.

En Miquel és un home ocupat. Després de la jornada laboral al Centre de Supercomputació de Barcelona (BSC), on fa d'enginyer informàtic, dedica bona part del seu temps a l'activisme cultural. Però es considera un privilegiat en tots els sentits: de poder defensar la pròpia cultura, de comptar amb els mitjans tècnics per organitzar i difondre aquesta reivindicació, de tenir el reconeixement i suport de gent que ha demostrat saber treballar a favor d'aquest país. Sentir-se un privilegiat l'omple de responsabilitat i el motiva especialment a seguir treballant.

El nou Parlament Europeu

Està convençut que el resultat de les eleccions europees beneficien el seu projecte perquè creu que és quan les coses no rutllen que s'apliquen canvis. Creu que alguns dels canvis que incorporarà el tractat de Lisboa seran en va. En aquest

sentit, té una relació ambivalent amb els polítics, els veu com a “gestors dels fons públics que els és permès de gestionar”. D'alguna manera, creu, han decidit tenir molt poc marge de maniobra. Pensa que, en general, l'abstenció demostra que la gent no està contenta de com van les coses i que, a la vegada, això impulsa els ciutadans a buscar solucions.

“Català té el reconeixement i el suport de gent que sap treballar a favor d'aquest país”

Considera que el seu paper és diferent. Forma part de la gent que ha decidit gestionar el seu temps d'altres maneres amb l'impuls transformador de la societat civil. “Sabem que la veu dels polítics té un abast curt i encara escurçat per la realitat política actual, però no volem creure que amb això han ofegat la dels que no esperem a tenir una bona cadira per veure'ns capaços de treballar pel nostre país i la nostra gent”, afirma.

Creu que està prenent força un moviment que ens ha de portar a algun lloc. No sap si els polítics s'hi apuntaran. Ja ho decidiran, diu. Ara bé, està convençut que els polítics i els partits són necessaris perquè cal vehicular les iniciatives i les energies d'alguna manera.

Catalunya i els Països Catalans

Català afirma que Catalunya no es pot apoderar en exclusiva dels temes culturals, perquè per definició són temes compartits amb altres territoris. Té molt clar que la lluita no s'acaba al principat i tracta el tema des de la perspectiva del territori lingüístic complet. No obstant això, creu que des de Catalunya no es pot renunciar a liderar-ne la defensa si se'n saben crear les condicions. “Sóc de la Granja d'Escarp, l'últim poblet del Segrià, a tocar del Baix Cinca. Crec saber de què parlo.”

Miquel Català és una persona amb un gran bagatge cultural i es nota que l'interès pel catalanisme li ve de lluny. En aquest terreny els seus referents són amplis. Fa incursions en llibreries de vell on troba discursos de polítics de diverses procedències. Cita *Les dictadures de Cambó*, una segona edició del 1929 que mostra, assegura, com d'avançat estava el pensament polític a Catalunya en comparació ja no d'Espanya, sinó de tot Europa.

Però també s'ha preocupat de buscar Lerroux, per exemple. Li interessa saber com i de què s'ha parlat a la gent d'aquest país perquè això l'ajuda a entendre de quina manera hem arribat on som avui.

Però hi ha detalls que encara denoten més la personalitat de Miquel Català. La carta que va fer arribar al portaveu del Parlament Europeu data del 14 d'abril, el dia en què el 1931 el president Macià va proclamar la República Catalana. També el primer formulari web de recollida de signatures apareixia el 15 d'octubre, dia en què el 1940 feixistes alemanys i espanyols van afusellar el president Companys, "l'únic president democràtic d'Europa assassinat", recorda.

La conversa s'acaba amb una petició. Demana que tothom qui ho vulgui entri a la pàgina d'oficialitat.cat (www.oficialitat.cat) i hi deixi la signatura. És un petit gest que permetrà assolir una cosa molt gran: "Si volem ser llengua oficial tot i no tenir estat, hem d'aconseguir-ho per mitjà de la pressió que fem. La suma d'aquests petits gestos permetrà que una llengua sense el suport estatal aconseguixi l'oficialitat." ◊

>>> Oriol Freixenet és periodista.

PERFIL

Té 28 anys, va néixer a Tarragona. És enginyer informàtic i viu entre Barcelona i la Granja d'Escarp. Tot i que per feina el llenguatge principal que utilitza és el binari –treballa a l'àrea tècnica del Barcelona Supercomputing Center–, la seva passió és la llengua i la cultura catalanes. De fet, se sent més còmode si se'l defineix com a activista per la llengua que si se li posen etiquetes polítiques o nacionals. Podria semblar tòpic que triï Gandhi com a personatge històric, però en el seu cas no ho és. La força tranquil·la del líder indi és el que millor defineix l'estil de Miquel Català. El mateix reconeix que és més de pensar un temps i actuar després. I quan actua ho fa fins a les últimes conseqüències, precisament perquè abans hi ha pensat en profunditat.

Des de sempre ha estat interessat en la defensa de la llengua i la cultura catalanes. És un home que actua amb lògica i convicció. De tarannà cartesià, executa de manera sistemàtica els plans que ha rumiat prèviament. Un dia va decidir que no podia ser que el català no tingués el rang que es mereix a la Unió Europea i va engegar un projecte que va batejar com "El català, propera llengua oficial a la Unió Europea". Va traçar un pla amb un ordre, una prioritització, un calendari... I l'està aplicant. La seva tenacitat està per sobre de barreres, impediments, estats, buròcrates i normatives absurds. Cada pas que fa està meditat, pensat i sospesat. Quan avança, no hi ha marxa enrere. Lent, però segur. Constant i implacable. Està convençut que se'n sortirà. I no és l'únic: cada vegada són més els que prefereixen ser en el bàndol dels convençuts que en el dels vençuts. La seva iniciativa compta amb el suport d'Òmnium Cultural.

Auca de l'oficialitat del català a la UE

1. Hi ha un portal a la xarxa que obre cent al poble en marxa.
2. El portal és virtual, però s'obri i ben real.
3. Per Europa treiem pit amb en Català i Coit.
4. Amb llengua del Principat i d'Andorra, que té estat.
5. A la Franja de Ponent i a les illes de valent.
6. Al País Valencià i a més, en català hi ha.
7. La barra viva i ben forta que la donarem per morta.
8. I l'home, ferm enginyer, el toquem capficament.
9. El que ha fet a moltes missions i els catalans tan gran feista.
10. Cap fer el fressa el fressa i els dona nostra mesura.
11. Català reconeixat? No, és que no té estat!
12. Tenim ser completa a part car en som un bon grupat.
13. Reclamen el que ara portem i el percentatge ens cor looc.
14. No volem res de barat: cal l'oficialitat.
15. S'entri l'hom demanada i frou sempre rebuçada.
16. Ara, que estem ben servits, volem picar-nos els dits.
17. Tallat es troba el jutjat. El dret del poble es agrat.
18. Nació amb sang i cultura: lletra, música i pintura.
19. Que ningú ens tingui quimeres: no fem ni un pas enrere.
20. Ara omplir el formulari per canviar l'escenari.
21. La buffeta de paper per signar també va bé.
22. Hi haurà les traduccions per a totes les nacions.
23. Homes i dones pagats tan pinyo ben agitats.
24. Europa i el món sencer veuran el que sabem fer!

L'auca de l'oficialitat es pot descarregar a <http://www.oficialitat.cat/auca.php>.

Alerta per l'ús del català entre el jovent

Atenció: el jovent és la franja de població que menys fa servir el català, tot i ser la més capacitada per utilitzar-lo. Mentre que el castellà s'imposa en les relacions entre joves i en els espais d'oci, el català s'associa a una imatge institucional i encotillada. El Consell Social de la Llengua Catalana, òrgan d'assessorament del Govern de la Generalitat en matèria lingüística, ha elevat diversos consells a l'executiu per millorar la situació.

Per **Josep Gimeno**
Fotografies **Dani Codina**

El document *Recomanacions al Govern de la Generalitat de Catalunya pel que fa a polítiques de foment del català entre la joventut*, elaborat pel Consell Social de la Llengua Catalana, pretén donar resposta a les recerques del Servei d'Informació, Difusió i Estudis de la Secretaria de Política Lingüística, i s'hi estableixen algunes de les problemàtiques identificades principalment amb l'ús del català entre els joves. Un dels problemes principals és que els joves **“són la franja més capacitada per utilitzar el català en tots els àmbits i contextos, i són els que menys el fan servir”** i que **“en l'àmbit metropolità, on resideix la majoria de la població de Catalunya i amb una forta influència donada la seva centralitat i ‘capitalitat’, l'ús del català per part dels joves és molt més baix i clarament minoritari (26 %)”**. Aquestes recerques també conclouen que en els encontres socials **“la tendència és usar el castellà en el primer moment de contacte i amb els castellanoparlants”**, que **“el percentatge de l'assoliment de la competència de l'expressió oral al final del primer cicle de l'ESO no és pas general (65 %), com tampoc no ho és l'expressió escrita (50 %)”** i que **“la competència lingüística que s'adquireix a l'escola i la competència necessària per tal d'utilitzar una llengua amb normalitat a la vida quotidiana no es corresponen”**. El catedràtic de lingüística general i membre del Consell Albert Bastardas contextualitza aquestes dades: **“El volum general d'ús del català no depèn només del grau de coneixement que en tinguin les persones. A la Catalunya actual la societat es compon d'individus que tenen llengües inicials diferents, i el castellà és actualment l'idioma majoritari en aquesta funció. A causa de les grans migracions del segle passat i de les més recents, en conjunt el castellà ha passat per davant del català com a llengua de les famílies. Això, però, no vol pas dir que la població d'origen catalanoparlant hagi abandonat l'ús habitual de la seva llengua ni que no hi hagi població d'altres orígens que adopti el català com a llengua habitual i dels seus fills. El que passa és que les estadístiques reflecteixen els canvis en el conjunt de la població resident a Catalunya, que ha estat extraordinàriament modificada per aquests desplaçaments massius.”**

Consells per incrementar-ne l'ús

En el document elaborat pel Consell Social de la Llengua Catalana, aquest organisme reclama al Govern que actuï sobre el canvi dels comportaments lingüístics dels adolescents i els joves actuals, ja que l'ús del català com a llengua més habitual de comunicació ha de ser avui **“un objectiu irrenunciable”**. Segons l'informe, els hàbits d'ús actuals s'han de considerar com a **“matèria urgent de reflexió i d'intervenció”**, ja que no tan sols dificulten la imprescindible pràctica del català sinó que determinen diàriament en milers de casos que sigui finalment el castellà l'idioma que ocupi la funció intergrupala a Catalunya. Per això, el Consell recomana la promoció del català com a llengua comuna de comunicació i de cohesió social es procedeixi d'on es procedeix, tot respectant els diferents idiomes d'origen. Per aconseguir aquest objectiu, l'informe proposa al govern promoure **“un programa nacional**

“L'ús del català com a llengua habitual de comunicació ha de ser un objectiu irrenunciable”

integrat que, amb la participació sinèrgica de campanyes mediàtiques, debats a la premsa, ràdio i televisió, documents audiovisuals i webs informatius a Internet, i discussions i accions als centres escolars i entitats socials, porti intel·ligentment a la consciència l'ús anòmal actual i impulsi legítimament el canvi dels hàbits lingüístics actuals favorables encara a l'ús intergrupala del castellà”.

Segons Bastardas, **“hi ha un repte clar i és el d'augmentar l'ús del català en les relacions intergrupals, és a dir, en aquells contactes entre les persones d'un i altre origen lingüístic. Aquí encara hi predomina innecessàriament l'ús del castellà, quan el català hi podria ja ser adoptat si els interlocutors d'aquest origen lingüístic no evitessin tan sovint que els d'altres orígens puguin usar-hi el català”**. En aquest sentit, una de les recomanacions del Consell Social és instaurar una nova norma general en l'ús de la llengua: **“persona en edat escolar o jove”** equival a llengua catalana. Aquesta idea hauria de servir per despertar la població que ignora que tots els infants s'han escolaritzat en els darrers anys en català i que, per tant,

El català, també a Internet i als mitjans

Internet s'ha convertit en l'eina de referència per a la joventut gràcies a la possibilitat d'accés a webs d'arreu del món. Per això, el Consell insta el Govern a vetllar perquè el català tingui a la xarxa la presència adequada i s'hi puguin trobar “continguts i materials atractius, interessants i útils, que facin que no hagi d'anar a cercar-los necessàriament a webs en altres llengües”. En aquest sentit, també recomana a l'executiu que **“vigoritzi al màxim el domini .cat i que s'hi incloguin les comunitats internacionals de més acceptació (com ara YouTube, Facebook, etc.), que haurien de trobar-s'hi disponibles en català”**. I no només a la xarxa: el consell adverteix que **“les autoritats catalanes haurien d'aconseguir que en els nous canals de TDT –tant generalistes com especialitzats– el català hi tingués una presència majoritària, i que el màxim de continguts catalans es trobessin disponibles ‘a la carta’ en la televisió IP per Internet”**. La premsa tampoc no hauria de quedar enrere segons aquestes recomanacions: **“Igualment caldria trobar les solucions adequades per augmentar la presència de publicacions periòdiques en català en els quioscos, especialment adreçades al públic adolescent i juvenil. A més, també caldria corregir l'escandalosa poca presència del català en els diaris gratuïts metropolitans sufragats per la publicitat –molt sovint institucional– que es reparteixen quotidianament”**.

l'entenen i el parlen. D'aquesta manera, conclou l'informe, "s'estendria l'hàbit de parlar en català a tots els infants i joves, si més no per part de les persones que tenen aquesta llengua com a habitual". Aquesta proposta, a més, impediria que els esforços del sistema escolar es tornessin inútils, ja que ara molts nois que no parlen català a casa es queden molt sovint sense la possibilitat de parlar-lo perquè al carrer se'ls adrecen en castellà.

El català a l'ensenyament

Pel que fa a l'ensenyament, el Consell fa recomanacions per millorar els índexs de competència oral a primària i a l'ESO. En aquest sentit, Bastardas subratlla que "el fet que a l'escola els individus de llengua inicial no catalana puguin aprendre i fer servir el català com a idioma formal d'escolarització no significa que de forma

automàtica adoptin aquesta llengua per a altres usos socials, especialment els informals i quotidians". Per això, a part de defensar el català com a llengua vehicular a escoles i instituts, el consell aposta per mesures perquè els alumnes castellano-parlants puguin "llançar-se socialment a parlar en català" com, per exemple, "l'experimentació de nous formats de classe, l'organització d'activitats en què els alumnes tenen la responsabilitat d'ensenyar determinats continguts a altres de nivells inferiors –tot prenent el rol de mestre–, la participació de monitors o dinamitzadors lingüístics al pati que ajudin a desenvolupar l'ús del català en les activitats lúdiques i informals, la utilització del teatre fet pels alumnes mateixos, la producció de materials audiovisuals pensats i protagonitzats per ells mateixos o bé la promoció d'activitats extraescolars variades en què el català

sigui la llengua usada".

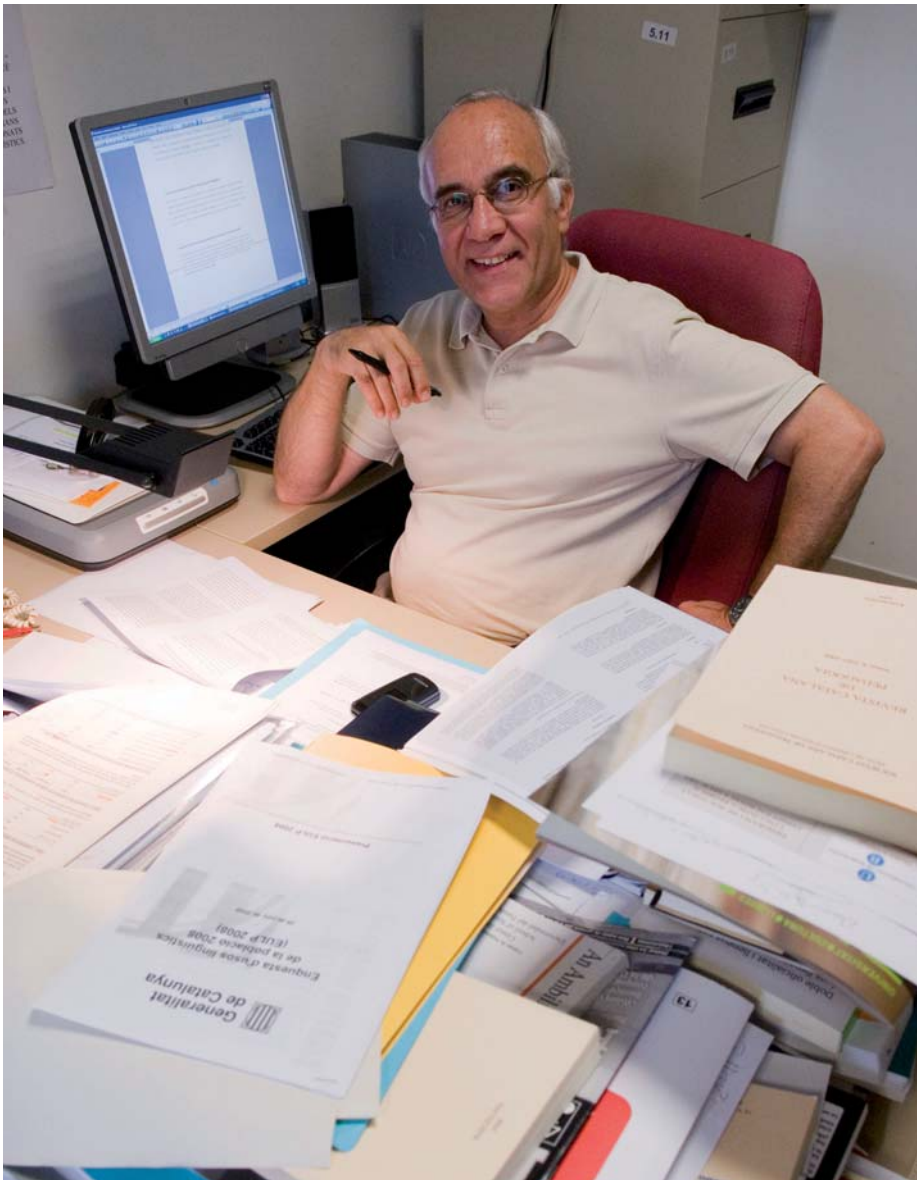
També per promoure l'ús del català entre el jovent que té el castellà com a llengua d'ús habitual es llança aquesta proposta: un gran programa nacional de promoció de les activitats esportives i de lleure en què el català sigui l'idioma troncal habitual i, d'aquesta manera, ajudi aquests joves a identificar aquests àmbits com a apropiats també per a l'ús del català. El document aconsella aquesta mesura perquè "sense aquesta presència quotidiana i habitual del català en els seus contextos socials més informals, la llengua pot ser vista com una altra cosa escolar inútil i fins i tot 'imposada', sense traducció ni impacte en comportaments reals".

Més enllà de mesures concretes, l'estudi aposta per lluitar contra tòpics, com per exemple que la comunitat d'origen catalanoparlant és "la representació excessiva-

“Cal introduir en el discurs públic la idea que el català no és cap llengua minoritària en el marc europeu”

ment "minorarista" que es fa d'ella mateixa aquesta comunitat". En aquest sentit, s'insta el Govern a introduir amb força en el discurs públic que el català no és cap llengua 'minoritària' en el marc europeu si es compara amb altres comunitats semblants com la sueca, la noruega, la danesa, la neerlandesa, etc. Difondre aquesta idea hauria de servir per fer entendre, segons aquest document, que el català no ha de deixar de tenir els mateixos drets que tenen aquestes altres col·lectivitats europees, encara que puguin tenir diferents formes d'estructuració política com, per exemple, un estat propi.

Bastardas assegura que el futur del català dependrà de com es facin les coses ara. Remarca que "el punt de partida no és fàcil, però tampoc no vol dir que no ens en puguem sortir", i augura que "si hi ha intel·ligència i efectivitat en els poders públics i alhora fraternitat i comprensió entre les poblacions, el català pot anar avançant en les funcions que li corresponen legítimament a Catalunya i, per tant, tenir un futur estable no pas diferent del d'altres comunitats lingüístiques de talla semblant". ◊

Albert Bastardas, catedràtic de lingüística general i membre del Consell Social de la Llengua, entitat que ha elaborat l'estudi sobre l'ús del català entre els joves.

>>> Josep Gimeno és periodista.

Òmnium celebra Sant Jordi pàg. 36 La Flama del Canigó pàg. 37 El III Premi Sambori Òmnium pàg. 38 L'Observatori de l'Estatut pàg. 39 Federació Llull pàg. 40 Els cicles d'Òmnium pàg. 41 Escoles en Xarxa pàg. 42 Coneguem Òmnium Terrassa pàg. 46 Ja som 20.000 socis pàg. 49

ÒC Notícies

132

El circ va ser protagonista en l'escenografia de l'acte de lliurament al Palau de la Música.

El miler de persones assistents va dedicar una gran ovació al lingüista mentre rebia el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Fotografies: Ramon Boadella

El circ, protagonista de l'acte de lliurament del Premi d'Honor a Joan Solà

El Palau de la Música Catalana va acollir el 9 de juny el lliurament del 41è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, premi instituit per Òmnium Cultural l'any 1969 per tal de reconèixer una persona que hagi contribuït de manera notable i continuada a la vida cultural dels Països Catalans. Joan Solà, lingüista i vice-president actual de l'IEC, va rebre de les mans del president d'Òmnium, Jordi Porta, i de la secretària del jurat, Laura Borràs, el premi, dotat en 30.000 €, i un guardó obra d'Ernest Altés. En recollir el guardó, Joan Solà, va dir que "aquest és el premi més gran que podia rebre com a reconeixement a tota una vida". Durant el seu discurs, el guardonat es va referir a l'estat actual de la llengua catalana, i va apuntar la necessitat prioritària d'aspirar a la màxima independència política i tenir una llengua "rica que no coixegi".

La festa de lliurament va celebrar la vitalitat cultural de Catalunya tot recordant fets i persones que ens han precedit, com la figura de Joan Brossa, el poeta de la paraula i la imatge que va situar la cultura catalana en el mapa de les avantguardes europees de la segona meitat del segle xx. El circ en va ser el llenguatge artístic principal, un llenguatge que ens apropa tant al concepte del joc com a les arts escèniques de l'univers brossià. També va haver-hi referències als 150 anys de la restauració dels Jocs Florals de Barcelona, als 50

anys de la Nova Cançó i a autors cabdals de la literatura catalana com ara Joan Alcover, Carles Riba o Josep Carner.

Reivindicació política i cultural

Durant el seu discurs, el president d'Òmnium, Jordi Porta, va fer referència a les últimes eleccions al Parlament Europeu i va apuntar que el segle XXI hauria d'implicar, com a avenç democràtic europeu, la restitució a la voluntat ciutadana de la manera en què "cada poble decideix amb qui i amb quines condicions vol compartir els espais polítics més amplis". A més, va recordar que l'Estatut vigent sovint no s'aplica o es vulnera sistemàticament i que "la nostra cultura, com totes, necessita unes condicions polítiques favorables per desenvolupar-se".

Van assistir a l'acte de lliurament, entre altres, antics guardonats com ara Montserrat Abelló, Antoni Maria Badia i Margarit, Joan Francesc Mira i Feliu Formosa; el president i vicepresident de la Generalitat, José Montilla i Josep Lluís Carod-Rovira; el del Parlament de Catalunya, Ernest Benach; el conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, Joan Manuel Tresserras, i el president de CiU, Artur Mas. També hi van ser presents més de 1.000 socis de l'entitat.

Podeu llegir els discursos íntegres de l'acte a: <http://premidhonor.omnium.cat>

Reivindicació de la llengua i la cultura catalanes per Sant Jordi

La Diada de Sant Jordi és per a Òmnium Cultural una festa en la qual, si bé els escriptors i les lletres en són els protagonistes, també és important que tothom hi participi activament. Per aquest motiu, el dia 23 d'abril, Òmnium va sortir al carrer arreu del país per donar a conèixer la seva tasca com a difusora de la cultura catalana i oferir diverses activitats.

Activitats creatives al carrer

A la rambla de Catalunya de Barcelona, i com a novetat d'enguany, alguns dels autors guanyadors dels premis que s'atorguen durant la Nit de Santa Llúcia o del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes van signar els seus llibres. A més, l'entitat proposava als vianants posar a

prova els seus coneixements de cultura catalana participant en un joc de relació de conceptes. A Solsona, la cantautora mallorquina Maria del Mar Bonet va oferir un concert per amenitzar el lliurament dels premis literaris DRAC, de poesia i de prosa en català, mentre que ciutats com Gavà i Badalona van organitzar recitals de poesia. Girona, per la seva banda, va organitzar un concurs de cant improvisat, i a Cambrils es va fer una lectura radiofònica. La resta de seus territorials i grups locals van treure una parada al carrer per apropar-se a la gent en un dia tan assenyalat. A més, els dies previs a Sant Jordi, molts territoris van oferir presentacions de llibres.

Música per cloure la jornada

La nit del 23 d'abril, el cantautor penedesenc Cesc Freixas va oferir un concert al Centre Artesà Tradicionari de Barcelona de la mà d'Òmnium i de la Fundació Via Fora! L'actuació va tenir un format intimista amb duet i va repassar la majoria de temes del seu últim disc, *El camí cap a nosaltres*.

No us perdeu els clips de vídeo de Sant Jordi a ÒTV
www.omnium.cat/omniumtv

Visiteu també la galeria d'imatges del Sant Jordi
www.omnium.cat/ca/projecte/sant-jordi-2009-26.html

Fotografies: Dani Codina

Òmnium va celebrar Sant Jordi amb activitats arreu del territori per tal de difondre la seva tasca en la defensa de la cultura i la llengua catalanes.

Òmnium i el programa Ànima de TVC reuneixen els escriptors catalans

Prop de dues-centes persones es van reunir la nit abans de Sant Jordi a la sala Luz de Gas de Barcelona en el tret de sortida dels actes de la Diada. Amb el títol *Viu l'ànima del Sant Jordi*, la festa va aplegar un gran nombre d'escriptors en llengua catalana, com Lluís-Anton Baulenas, Carme Riera, Iu Forn, Sebastià Alzamora, Víctor Alexandre i Montserrat Abelló.

Un espai per als escriptors

L'objectiu de l'acte era reunir els protagonistes principals de la Diada de Sant Jordi, els escriptors, i facilitar un espai per compartir les primeres impressions de la jornada més literària de l'any. Durant la vetllada, el programa *Ànima* del Canal 33, que aquell dia va muntar un plató a Luz de Gas, va entrevistar Jordi Porta i alguns dels autors. La voluntat de l'entitat és consolidar l'acte en pròximes edicions per reivindicar el caràcter festiu de la Diada i potenciar la literatura catalana.

Fotografies: Ramon Boadella

La sala barcelonina Luz de Gas es va convertir en el plató del programa *Ànima*, del Canal 33, que es va dedicar als escriptors catalans més representatius.

Fotografia: Dani Codina

La jornada va acabar de forma festiva amb l'actuació musical del grup Rumbamazigha.

Primera gran trobada del *Quedem?*

El dissabte 13 de juny ja forma part del calendari del *Quedem?* com una de les jornades més festives de la seva història. Tres-cents participants vinguts d'arreu de Catalunya es van concentrar a Barcelona per gaudir de la primera gran trobada del *Quedem?* i compartir les seves impressions sobre el principal projecte de cohesió social de l'entitat. El Pati Manning, a Barcelona, es va guarnir per a la benvinguda: fotografies dels diferents *Quedem?* al territori, plafons explicatius del programa i un escenari a punt per a músics i persones. En paraules de Jordi Porta, "volem construir amb la participació de tots els ciutadans de Catalunya un projecte de futur comú com a país". La jornada va seguir amb

un dinar popular i la descoberta d'alguns barris de la ciutat. El punt final el va posar la tertúlia, un moment de debat entre els participants que va fer treure a la llum les impressions sobre la jornada i el programa en si. Finalment, el grup Rumbamazigha va posar el toc musical a la trobada.

Dos anys i mig funcionant

El *Quedem?* celebrava amb aquesta festa els primers dos anys i mig de funcionament i la seva progressiva expansió pel territori català. Des del gener del 2007 fins al juny del 2009, el *Quedem?* ha reunit 13.072 persones que han participat en 663 activitats culturals i de lleure.

Voluntariat per la Llengua clou el curs

Com cada any, el programa Voluntariat per la Llengua a Òmnium celebra la finalització del curs amb una gran festa. La trobada, que va tenir lloc el mes de juny, va servir per posar en comú experiències de voluntaris. La majoria van coincidir que el valor afegit del programa és que no tan sols serveix per practicar la llengua, sinó que és una manera d'acostar-se de primera mà a la cultura i la forma de vida a Catalunya. Per fer més interactiva la trobada, els participants van poder veure un vídeo d'un programa de ràdio fictici que van protagonitzar les participants als grups de conversa, un projecte que reuneix un dia per setmana un grup de Voluntaris per la Llengua per parlar de temes diversos.

A més de donar la benvinguda, el president de l'entitat, Jordi Porta, va destacar la importància de tenir "un projecte comú de futur" per part de tots els que vivim a Catalunya.

La Flama s'encén per tots els Països Catalans

El dia 23 de juny, com és tradició, la Flama del Canigó va estendre's arreu dels Països Catalans a través de rutes organitzades i de la tasca de centenars d'entitats, institucions i associacions diverses a cada població. Un grup d'excursionistes del Cercle de Joves de Perpinyà van anar a buscar el foc, que des del 1955 roman encès al Museu de la Casa Pairal de Perpinyà, i el van pujar al cim del Canigó; a partir de la mitjanit, van iniciar el descens perquè la Flama arribés a tots els pobles i ciutats dels Països Catalans a temps d'encendre les fogueres de la nit de Sant Joan. Enguany, Òmnium Cultural i Tradicions i Costums han bolcat els seus esforços a reforçar l'estructura organitzativa i a dotar als milers de voluntaris que hi participen del material necessari per fer-ne difusió, com també d'una pàgina web renovada. Per a Òmnium, la Flama del Canigó és un element de cohesió i d'identitat nacional i, per aquest motiu, aposta pel seu impuls.

En bici i en llagut

Com cada any, els diferents actes de rebuda de la Flama inclouen la lectura del missatge, enguany elaborat per l'escriptor i Premi d'Honor Joan Francesc Mira. La Flama, però, va arribar de maneres diverses a cada territori. A les Terres de l'Ebre es va escampar a través del riu amb llagut des de l'Aldea i fins a Móra d'Ebre passant per diferents poblacions. Al Maresme, el foc va viatjar des del cim del Canigó amb BTT, mentre que a Barcelona, la Flama va arribar a la plaça de Sant Jaume rodant de la mà d'un acròbata. A Manlleu, es va encendre el gresol del monument dels Països Catalans de bon matí. A Igualada celebraven el 25è aniversari de l'arribada de la Flama a la població i per això van organitzar una rebuda especial amb correfoc i una gran revetlla. I com és habitual, la Flama va ser rebuda al migdia pel president del Parlament, on se li va donar la benvinguda institucional.

<http://flamadelcanigó.omnium.cat>

Fotografies: Ramon Boadella

L'entrada de la Flama a la Plaça Sant Jaume. Rebuda institucional al Parlament.

Fotografia: Ramon Boadella

Els guanyadors del premi a nivell de Catalunya van recollir els guardons a La Pedrera.

El Premi Sambori Òmnium es consolida als Països Catalans

El III Premi Sambori Òmnium es va portar a terme per primera vegada a tot el territori de Catalunya, la Franja i la Catalunya Nord. Té com a precedent el concurs organitzat per la Fundació Sambori al País Valencià i com a objectiu arribar al conjunt dels Països Catalans. Escolars d'arreu del Principat i de la Catalunya Nord van recollir, el 22 de maig a l'Auditori de la Pedrera de Barcelona, els guardons a escala nacional del III Premi Sambori Òmnium.

Promoció de la creativitat literària

El concurs, de narrativa en català, té com a objectius promoure la participació en un projecte comú d'alumnes i centres de totes les terres de parla catalana, difondre l'ús del català dins de l'àmbit escolar i incenti-

var la creativitat literària. Després del lliurament de premis en l'àmbit de les demarcacions d'Òmnium (Camp de Tarragona-Terres de l'Ebre, Catalunya Central, Serra-lada Litoral, Girona-Catalunya Nord, Lleida-Ponent, Alt Ter, Vallès Occidental i Barcelona), els guanyadors van rebre el premi de mans de Joan Manuel Tresserras, conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat; Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural; Oriol Izquierdo, director de la Institució de les Lletres Catalanes; Eduard Voltas, secretari de Cultura de la Generalitat; Joan Badia, director d'Innovació Educativa del Departament d'Educació; Jordi Foz i Sònia Llinàs, membres de la Junta Directiva d'Òmnium, i Josep Chaqués, president de la Fundació Sambori.

Acte en defensa del català al batxillerat

Òmnium i Plataforma per la Llengua van donar suport a la Plataforma de Professors en Defensa del Català al Batxillerat en la campanya iniciada el setembre passat en què denuncien la reducció d'hores lectives de caràcter troncal en les matèries de llengua i literatura catalanes. Ambdues entitats s'han afegit a la campanya per coherència amb els eixos de treball en l'àmbit d'educació i llengua –totes dues entitats són membres també de la Plataforma pel Català a l'Escola a primària i secundària– i per la necessitat d'encarar els nous reptes del català al batxillerat.

Carta al conseller

La campanya *Pel català al batxillerat* s'ha concretat en la recollida d'adhesions a un manifest que ja suma més de nou-centes persones, entre les quals hi ha escriptors, professors i premis d'honor de les lletres catalanes. A més, al mes de maig va tenir lloc a la seu nacional d'Òmnium un acte per argumentar el perill que corre l'ensenyament en català a la formació no obligatòria i es va enviar una carta al conseller d'Educació, Ernest Maragall, en què se li demanava audiència per exposar-li el conjunt de reivindicacions de la Plataforma.

Gran trobada d'Escoles en Xarxa

D'una banda, gairebé un centenar d'alumnes d'onze centres provinents de les Illes, el País Valencià, la Catalunya Nord i el Principat van participar el 8 de maig en la tercera trobada d'Escoles en Xarxa de secundària a Girona. Al llarg de tota la jornada, els joves estudiants van convertir-se en periodistes per un dia gràcies als tallers programats, que consistien, per exemple, en entrevistes a personalitats de la ciutat, visites a la redacció del diari *El Punt* i al Museu del Cinema, la visita a una pastisseria per veure com s'elaborava un dolç típic i tallers de ràdio i de televisió.

Periodistes novells

D'altra banda, el 28 de maig Badalona va ser escenari de la segona trobada d'Escoles en Xarxa d'alumnes de primària amb la participació de 113 noies i nois vinguts de catorze centres escolars de diversos punts dels Països Catalans. Entre altres, els alumnes van poder participar en tallers d'arqueologia, teatre, gastronomia i llegendes. A més, van entrevistar el mag Enric Magoo i van visitar les instal·lacions de la Penya i la confraria de pescadors de Badalona.

El material escrit i audiovisual que aquests periodistes novells van recollir de totes dues jornades es pot consultar a www.escolesenxarxa.vilaweb.cat.

Escoles en Xarxa és un projecte de periodisme digital que connecta, mitjançant un sistema de blocs en línia, diversos centres d'educació dels Països Catalans, tot creant una xarxa de comunicació virtual per intercanviar informació, experiències i impressions dins del món educatiu. Està impulsat per Òmnium Cultural i Vilaweb i disposa de la col·laboració del Departament d'Educació i d'Escola Valenciana.

Fotografia: Vilaweb

Un dels tallers de ràdio a Girona.

L'Observatori de l'Estatut proposa noves accions si la sentència del TC és adversa

A principis d'abril, Òmnium va tornar a posar en funcionament l'Observatori de l'Estatut, un espai virtual d'informació, reflexió i acció al voltant de la implantació del nostre Estatut. Aquest espai virtual s'obria per primera vegada el 2006 per debatre el procés de creació de l'Estatut, i ara s'ha reactivat per tal d'aportar informació diversa i una mirada analítica al voltant de la implantació de l'Estatut ja vigent. Durant la primera posada en marxa, l'Observatori va rebre unes 25.000 visites en dos mesos, xifra que demostra la bona acollida de la iniciativa.

Defensa ferma de temes clau

Entre altres qüestions, l'Observatori aporta l'opinió d'experts sobre les temàtiques considerades clau i que, en paraules de Jordi Porta, "cal defensar amb fermeza": el finançament (a càrrec de

Guillem López Casanovas), el concepte de nació i el debat de la llengua (per Eva Pons), el català a la justícia (a càrrec de Jordi Nieva), les competències (a càrrec de Marc Marsal) i què podem fer després de la sentència del TC (a càrrec de Ferran Requejo). A l'aportació de tots els experts, s'hi sumen les reflexions d'Òmnium i els articles del seu president, Jordi Porta, des de l'inici del debat estatutari.

A més, totes les persones que ho vulguin podran fer arribar comentaris i observacions sobre els temes de debat. L'adreça del web és <http://www.observatoridelestatut.cat>.

La junta directiva debat el futur de l'entitat

La Junta d'Òmnium continua reflexionant sobre el rumb de l'entitat i per això, l'abril passat, es va celebrar una jornada interna sobre l'estratègia de futur. La trobada va servir de punt de partida per al Congrés de Juntes Directives de tot el territori, que es va celebrar el mes de novembre a les Caves Sumarroca de Subirats. Entre altres qüestions, els assistents van

definir els objectius de l'entitat durant els anys vinents, es van assentar les bases per al nou pla estratègic (2010-2014) i es van consensuar mecanismes per continuar treballant per la llengua, la cultura i el país tenint en compte factors com ara les noves tecnologies, la relació amb el soci o els impactes als mitjans de comunicació, entre altres.

Fotografia: Òmnium Cultural

Creu de Sant Jordi per Josep Colomer

A l'abril, la Generalitat va concedir en un acte solemne al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat la Creu de Sant Jordi a Josep Colomer, vicepresident d'Òmnium del 2004 al 2008 i president actual del Patronat d'Honor de l'entitat. Els membres de la Junta Directiva d'Òmnium van ser presents en l'acte de lliurament i van fer arribar la seva felicitació a Josep Colomer, qui ha contribuït i segueix contribuint amb treball, perseverança i convicció a fer d'Òmnium Cultural una entitat de referència pel que fa a llengua, cultura i país. La Creu de Sant Jordi és un dels màxims reconeixements que pot rebre una persona per part de la Generalitat de Catalunya i s'atorga a persones o entitats que han destacat pels serveis prestats al país en la tasca de defensa de la seva identitat, de restauració de la seva personalitat o en el pla cívic i cultural.

Fotografia: Jordi Bedmar

L'acte de lliurament al Saló Sant Jordi.

BREUS

- Òmnium participa en la manifestació *Plantem cara a la crisi*, organitzada per UGT i CCOO
- Adhesió al manifest de la PDD de rebuig a la legitimitat del TC
- L'entitat dona suport al projecte musical *He mirat aquesta terra*, cantata de la Locomotora Negra sobre textos d'Espriu
- Adhesió a la campanya *Estudiants pel català*, impulsada per la Plataforma Universitària pel Català
- Conveni amb l'IEC per impulsar el Premi de Sociolingüística Jaume Camp
- Participació en la cadena humana al voltant del castell de Montjuïc

El Tren Jaume I, a la manifestació del 25 d'abril

Unes 30.000 persones van participar en la manifestació organitzada per ACPV que, sota el lema *Junts podem*, protestava, una vegada més, pel tancament de repetidors de Televisió de Catalunya. La delegació catalana es va desplaçar a la protesta amb un tren organitzat per Òmnium per segon any consecutiu. El tren, batejat amb el nom de "Tren Jaume I", va sortir a les 10 hores de l'Estació de

Sants i va fer parada a Tarragona abans d'arribar a València.

Espai comú de comunicació

El vocal de la Junta Directiva d'Òmnium, Jordi Bosch, va explicar a l'ACN que participaven en la protesta per lluitar per un "espai cultural i de comunicació comú". Moments abans d'arribar a València, Bosch va recordar en un to humorístic l'avaria de tren que l'any anterior va complicar l'arribada dels catalans a la protesta. Segons va dir, va ser una "mostra de l'estat lamentable de les infraestructures d'aquest país". Aquest any, però, el tren va arribar sense cap problema. Una vegada acabat l'acte, es va celebrar un concert al Campus dels Tarongers de la Universitat de València amb Berri Txarrak (Euskadi), Pirat's Sound Sistema i Aramateix (Catalunya) i Sva-ters (País Valencià). Després del concert, els passatgers del Tren Jaume I van tornar a agafar el comboi.

La marxa va recórrer el centre de València.

Per una televisió sense fronteres borbòniques

ACPV ha engegat una iniciativa legislativa popular (ILP) d'àmbit estatal anomenada "Televisió sense fronteres: l'espai de comunicació de les llengües catalana, èuscar i gallega". Una ILP és una iniciativa ciutadana per aconseguir l'aprovació d'una llei mitjançant la recollida de signatures. El projecte de llei es presenta a la Mesa del Congrés espanyol avalat per un grup de persones de reco-

negut prestigi que fan d'impulsors del projecte, i a partir d'aquest moment es disposa d'un màxim de nou mesos per recollir un mínim de 500.000 signatures vàlides en el conjunt de l'Estat espanyol. La iniciativa vol ser una resposta a l'intent de trencar l'espai comunicatiu català.

Podeu col·laborar amb la campanya a: <http://www.televisiosensefronteres.cat>

300 anys. Caminant cap al futur a Alacant

L'any 2007, la ciutat de Lleida va acollir el primer acte d'aquesta campanya de la Federació Llull que es desenvoluparà fins al 2014, tot seguint la cronologia de la guerra de Successió: cada any se celebra un gran esdeveniment anual i diverses activitats que permetin crear espais de participació, intercanvi i reivindicació arreu del territori. Enguany ha estat el torn d'Alacant. Acció Cultural del País Valencià (ACPV) va preparar un intens programa d'actes. En aquesta ocasió, el

programa estava particularment adreçat als joves i als estudiants amb l'objectiu principal de garantir la continuïtat de la nostra memòria històrica. Es van impartir diversos tallers als instituts de la ciutat; i la Universitat d'Alacant va oferir una conferència sobre la Batalla d'Almansa i les seues conseqüències, a càrrec de Carme Pérez Aparicio i Armando Alborola Romà. A més, es va celebrar un gran acte a l'illa de Tabarca en què hi van participar més de tres-cents joves alacantins.

L'OCB va celebrar l'èxit de la convocatòria.

Cadena humana per la llengua a Mallorca

El 9 de maig, l'Obra Cultural Balear va organitzar una Cadena Humana per la Llengua amb el lema "Drets per la Llengua" en què van participar prop de 20.000 persones. La gran resposta de la ciutadania, majoritàriament de Mallorca però amb presència de les altres illes, va fer que s'haguessin de formar dues cadenes per encabir-hi tothom. Després d'aquest èxit, l'OCB va iniciar una ronda de contactes amb les institucions públiques i els partits polítics per fer-los arribar el missatge de la Cadena Humana. Als representants de les forces polítiques se'ls demanarà que recuperin el consens en matèria lingüística i que siguin lleials tant a l'Estatut de les Illes Balears com a la resta de lleis que regulen la progressió en el coneixement i en l'ús social de la llengua pròpia de l'arxipèlag.

El català, llengua de cohesió

Se'ls recordarà, també, que fa unes setmanes es va aprovar, sense cap vot en contra, el Pla de Normalització Lingüística, l'eina que ha de permetre la consolidació del català com a llengua de cohesió social. I, en concret, l'entitat sol·licitarà al Partit Popular de les Illes Balears que rectifiqui, que no vulgui retornar trenta anys enrere perquè la ciutadania de les Illes Balears, en el seu conjunt, no accepta cap mena de retrocessos en la dotació de drets.

Més de dos-cents voluntaris van organitzar la Cadena Humana, tant durant les setmanes prèvies, com el mateix dia, contribuint al seu correcte desenvolupament.

Els Dijous se centren principalment en la cultura

Les sessions dels *Dijous de l'Òmnium* dels últims mesos van tractar temes relacionats amb la cultura. D'una banda, es va retre homenatge al folklorista Joan Amades, que va dedicar tota una vida a la cultura popular, en el cinquantè aniversari de la seva mort, com també a la figura de Joan Fuster –Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 1975– amb la projecció del documental *Ser Joan Fuster*. D'altra banda, Joel Joan, com a president de l'Acadèmia del Cinema Català, va obrir un acte amb altres professionals del sector per reflexionar entorn del cinema català en un moment en què s'acabaven de definir les bases de la futura Llei catalana de cinema i s'havien lliurat els primers Premis Gaudí.

A més, Ferran Mascarell, gestor cultural i antic conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, va conversar amb els assistents sobre el paper de la cultura al nostre país. La tradició ancestral de la Flama del Canigó i els espectacles de titelles per a infants també van ser temes de debat. Finalment i com ja és tradicional anualment en aquest cicle, el president de l'entitat, Jordi Porta, va reflexionar sobre el moment sociopolític del país i sobre els reptes d'Òmnium.

Llengua, globalitat i Catalunya al món dins el cicle *Dimecres presentem...*

Els llibres van ser els protagonistes de l'últim trimestre del cicle, que es va estrenar amb *De la consciència a la conducta. L'experiència de Tallers per la Llengua*. L'escriptor i sociolingüista Jordi Solé i Camardons, i David Vila, coautor, van reflexionar sobre Tallers per la Llengua, una entitat que es dedica a elaborar i impartir tallers adreçats a fomentar l'ús social del català. A més, la seu nacional va ser el marc de la presentació de l'assaig guanyador del Premi Serra i Moret, *Per un civisme de la globalitat*, del filòsof Ricard Lobo. Finalment, Antoni Segura i Josep Maria Solé i Sabaté van presentar el seu llibre *Catalunya al món. La presència catalana al món: segles XIX i XX*.

Fotografies: Dani Codina

La cultura en les seves diverses manifestacions va centrar el cicle dels *Dijous de l'Òmnium*.

Els candidats europeus hi diuen la seva

Raül Romeva, Oriol Junqueras, Maria Badia i Ramon Tremosa van exposar els seus programes en el marc del cicle *Òmnium.cat/Europa*, fent un èmfasi especial en els aspectes de llengua, cultura i participació.

Les propostes de cada partit

L'objectiu del cicle era posar sobre la taula les propostes dels candidats catalans a les eleccions europees abans que entressin en campanya electoral. Per donar un caràcter interpretatiu al cicle, membres de la Junta Directiva d'Òmnium, com també diversos membres d'entitats de la societat civil, van fer preguntes concretes als candidats.

Mentre Romeva, candidat d'ICV, va insistir en la necessitat de crear un front d'acció comú en qüestions de llengua i

competències, el candidat d'ERC Junqueras va remarcar qüestions com la necessitat de pedagogia de la independència per superar l'espòli fiscal patit pels Països Catalans. Durant la seva intervenció, la candidata del PSC Maria Badia va recordar que el reglament de la UE pel que fa als usos de les llengües està obsolet i va denunciar el fet que ser llengua oficial d'un estat sigui l'únic criteri per considerar una llengua oficial a la Unió Europea. Finalment, el candidat de CiU Ramon Tremosa va emfatitzar en la defensa dels interessos locals catalans, ja que cada cop més sectors econòmics de les nostres comarques depenen directament de les normatives europees. Podeu veure els clips de vídeo que resumeixen les quatre sessions a *Òmnium TV* (www.omnium.cat/omniumtv)

Fotografia: Dani Codina

El dret de decidir

El conseller de Governació, Jordi Ausàs, va visitar Òmnium per explicar els detalls de la futura llei de consultes populars per via de referèndum, que va definir com "una eina legal de concreció i d'expressió del dret de decidir". En un moment en què la gent reclama cada vegada més participació, "la llei suposarà una transformació del sistema representatiu cap a un model participatiu".

Un projecte Òmnium...

ESCOLES EN XARXA

Fotografies: Òmnium Cultural

Escoles en Xarxa és un projecte de periodisme digital que connecta, mitjançant un sistema de blocs en línia, centres d'educació primària i secundària (públics, concertats i privats) dels territoris de parla catalana que estan interessats en la implementació de les TAC en l'àmbit educatiu i que, en conseqüència, miren de crear xarxa de comunicació virtual per intercanviar informació, experiències i impressions.

S'estructura en forma de blocs accessibles per Internet.

<http://escolesenxarxa.vilaweb.cat>

Hi ha un bloc unitari per a cada etapa educativa, intercanvis per a les escoles de primària i cròniques per als centres de secundària, i tants blocs com centres es van adherint a la proposta.

Per editar-los cada centre disposa d'un nom d'usuari i d'una contrasenya que es faciliten al professorat. Els blocs han d'estar escrits en català i han de ser el resultat d'una actuació pedagògica. S'hi pot participar des de qualsevol àrea curricular i des de qualsevol modalitat (crèdits comuns, crèdits variables, aules d'acollida...). L'organització de la feina depèn de cada centre. Sempre hi ha un mestre/a o professor/a responsable de la correcció formal i de fons dels continguts. També és important fer comentaris dels blocs dels altres centres, ja que enriqueix i dona dinamisme al projecte.

Cada any s'organitza una trobada de primària i una de secundària en una ciutat o poble del territori de parla catalana, en què els alumnes que hi participen es converteixen en periodistes per un dia. Nois i noies es reparteixen en diferents tallers tenint en compte la diversitat dialectal i geogràfica. En el treball final s'aconsegueix potenciar la llengua oral i escrita i la comunicació dels infants, joves i professorat dels Països Catalans.

ANIMEU-VOS I APUNTEU-VOS-HI!

Només heu d'anar a l'adreça

<http://escolesenxarxa.vilaweb.cat>,

clicar la pestanya "apuntar-s'hi", emplenar el formulari i enviar-lo.

En uns dies rebreu un correu electrònic

amb les dades necessàries per començar a editar al vostre bloc.

Esperem llegir les vostres notícies ben aviat!

D'una conferència a un llibre sobre l'exili

El 17 d'abril passat la filòloga i escriptora barcelonina Maria Àngela Cerdà i Surroca va fer una conferència a Vilafranca anomenada "Thànatos, tema del modernisme literari català" en un acte previ a la Diada de Sant Jordi. L'autora va revisar el tractament literari que el modernisme va donar a l'àmbit de la mort, de sempre un dels temes literaris clau en la història de la creació artística.

El 8 de maig, **Òmnium Alt Penedès** va organitzar la presentació del llibre *El dia revolt*, que parteix d'un poema de Josep Carner per remarcar el caràcter de l'exili dels catalans a partir de la desfeta del 1939. A més del seu autor, Julià Guillamon, van comentar el llibre Joan Solé

Bordes i la dissenyadora gràfica Mariona Garcia, que ha treballat en un volum amb més de sis-centes imatges inèdites sobre l'exili i la vida familiar. Guillamon va explicar com va treballar aquesta aventura de l'exili mitjançant quaranta-dos reportatges fets a Catalunya, França, l'Argentina, Xile, la República Dominicana, Cuba, Veneçuela i Mèxic. A les pàgines d'aquest llibre l'exili no es presenta només com un esdeveniment tràgic, sinó com una experiència complexa que posa en joc tots els sentiments i les emocions.

Setena marxa dels vigatans a Vic

Després de commemorar el Pacte dels Vigatans (1705), el 16 de maig passat a l'ermita de Sant Sebastià la Comissió 11 de Setembre Osona, coordinada des de la seu d'Òmnium a la comarca, va començar a preparar la VII edició de la Marxa dels Vigatans, que tindrà lloc el vespre abans de la Diada Nacional. Enguany, l'acte disposa d'una imatge renovada amb nou logotip i nova pàgina web.

Més compromís ciutadà

La Marxa s'ha consolidat a escala comarcal i s'han mantingut les diferents columnes des del territori que arriben a Vic, provinents de més de vint pobles. L'any passat, totes les columnes van confluïr a la rambla de les Davallades de Vic per honorar la memòria de Bac de Roda i encendre les torxes amb la Flama del Pacte dels Vigatans, que va acabar convertint en cendra el Decret de Nova Planta a la plaça de la Catedral després dels actes d'homenatge.

L'èxit de participació en els preparatius de la marxa demostra que ha augmentat el compromís de la ciutadania per difondre més bé el significat de l'acte, ja plenament comarcal i de referència nacional per la gran importància que va tenir l'anomenat Pacte dels Vigatans a l'inici de la guerra de Successió. La Marxa dels Vigatans vol ser un acte de compromís amb la nostra llengua, la nostra cultura i el nostre país. Una marxa que enllaça el passat amb el present, i que s'obre al futur. Tot un poble que marxa cap a la seva llibertat.

Badalona celebra la primera Festa de Lletres amb autors, llibreters i lectors

Sílvia Soler, Iu Forn, Joan Carreras i Coloma Lleal van ser uns quants dels molts escriptors badalonins que el vespre abans de Sant Jordi es van aplegar amb llibreters i lectors a La Nit de Sant Jordi. Festa de Lletres a Badalona, que per primera vegada organitzava **Òmnium del Barcelonès Nord** al popular restaurant La Sargantana. La festa literària va reunir la plana major dels autors i la gent de la cultura de Badalona per celebrar Sant Jordi.

L'objectiu, segons explicava el president de la seu territorial, Oriol Lladó, era "reunir i homenatjar els autors locals" a la vegada que tenien l'oportunitat de compartir experiències amb llibreters i socis de l'entitat, que omplien a vessar el local. "Una festa literària", afegeix Lladó, "que pretén ser fresca, àgil i divertida al entorn del món de les lletres". La festa

també va servir per lliurar el 1r premi d'estats del Facebook i Twitter en català, que organitzava per primer cop Òmnium Badalona i per presentar la Beca Periodística d'Òmnium, una iniciativa que busca becar un periodista per tal que faci un reportatge d'investigació sobre alguna qüestió referent al patrimoni o la cultura de la ciutat.

Més activitats

La setmana de Sant Jordi també va acollir la segona edició del recital poètic "A tota veu. Lletres del món", una vetllada literària intercultural organitzada per Òmnium i l'Espai Jove de Converses Interculturals en què badalonins d'origen i nouvinguts van llegir poemes del seu país en el seu propi i idioma i en català. Així, la plaça de la Vila de Badalona va tornar a reunir centenars de ciutadans que van escoltar poemes en àrab, xinès, gallec, urdú o català.

D'altra banda, el 29 d'abril Òmnium Barcelonès Nord va participar com a entitat promotora en l'acte de presentació del manifest per a la cohesió social "Badalona som tots", una iniciativa que vol ser una crida a la responsabilitat de tots els agents socials i polítics de Badalona per tal que treballin a favor de l'entesa entre les diferents comunitats culturals i lingüístiques que conviuen a la ciutat i rebutgin les actituds que fomenten la confrontació.

La periodista Laura Garcia va presentar l'acte.

Una quarantena de socis del Bages visiten València i l'edifici Octubre

Després del lliurament dels premis Bages Juvenils de Literatura i de l'inici de la campanya *Si us plau, parla'm en català*, el pont de l'1 de maig, **Òmnium Bages** va organitzar un ÒmniBus a València per visitar el centre històric de la ciutat i el parc natural de l'Albufera. El dia 1 al migdia, a l'emblemàtic edifici Octubre Centre de Cultura Contemporània, situat al carrer de Sant Ferran, el coordinador d'Acció Cultural del País Valencià (ACPV), Toni Gisbert, va rebre els quaranta participants a la sortida. Gisbert va explicar el funcionament del centre i els detalls de la restauració del que havien estat els antics magatzems El Siglo. Després, el coordinador d'ACPV va conduir la visita guiada a la Seu, per contemplar les darreres troballes artístiques i especialment els magnífics frescos renaixentistes de l'absis.

Visita a l'IVAM

La jornada va finalitzar amb una visita a l'Insitut Valencià d'Art Modern (IVAM), en ple barri del Carme. El dissabte al matí, de la mà de l'actor Vicent Grande, es va fer una emotiva ruta literària pel

centre històric, una part basada en textos de Francesc Eiximenis, Anselm Turmeda, Jaume Roig, Sor Isabel de Villena, Joanot Martorell i Ausiàs March, passant per la Llotja, l'església de Sant Nicolau, el carrer de Cavallers i la Seu. L'altra, barreja de Jaume I i contemporània, basada en textos del *Llibre dels feits* de Jaume I, dels poetes arabigovalencians del segle XI i d'Estellés, passant pel palau del marquès de Dos Aigües, el carrer de la Pau, la Nau, l'Almodí, les muralles àrabs de la ciutat i les torres de Serrans. Després de dinar en un restaurant del Palmar, es va acabar la jornada fent un passeig en barca per l'Albufera.

La València romana

La sortida es va cloure el diumenge amb la visita al Centre Arqueològic de l'Almoina, que ofereix un interessantíssim recorregut per dos mil anys d'història de València, amb les restes de la ciutat romana, visigòtica i àrab. Després, es va fer un dinar al Centre Octubre, on la delegació bagenca va poder intercanviar impressions amb el president d'Acció Cultural del País Valencià, Eliseu Climent.

Els socis d'Òmnium Bages amb membres d'ACPV davant l'Octubre Centre de Cultura Contemporània de la ciutat de València.

El ric patrimoni de les Terres de Ponent

Una vegada més, la **seu territorial Ponent-Lleida**, per mitjà de diverses activitats, ha contribuït a enriquir i a potenciar la difusió i el coneixement del patrimoni històric, lingüístic i cultural català a les Terres de Ponent.

En aquest sentit, ha dut a terme les presentacions dels llibres *La meua veritat*, d'Octavi Fullat; el *Primer Premi d'Assaig Independentista*, de Moisès Martí, i el poemari *Matèria elemental*, XI Premi de Poesia Maria Mercè-Marçal, de Xavier Macià. Ha lliurat els premis de la XXXI edició del Premi de Literatura Jove Enric Farreny i també el Sambori Òmnium, i conjuntament amb l'IEI, el XXV Premi de Divulgació Científica Humbert Torres a Enric Herrero Casas i Eloi Vilamajó Llobera per l'obra *El gran telescopi de Herschel: una nova forma de mirar el cel*.

Jornada literària a Lleida

Entre altres activitats, amb motiu de la Diada de Sant Jordi es va dedicar, juntament amb la Coral Sícoris, una jornada literària a Lleida i Guimerà, amb poemes de Rosa Fabregat i de Meritxell Nus. Òmnium Ponent-Lleida va col·laborar amb l'Ateneu Popular de la Plana d'Urgell en la I Jornada per la Independència; i, juntament amb l'IEI, va organitzar la II Jornada sobre el Fet Nacional a l'Europa del segle XXI, en la qual van intervenir Josep Maria Terricabras, Josep Murgades, Patrícia Gabancho, Francesc-Marc Àlvaro i Ivonne Griley. A més, Alfons López Tena i Ferran Requejo Coll van protagonitzar el debat "El futur de Catalunya en el marc constitucional actual. Consideracions entorn de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut".

El Quedem?

Finalment, el programa de cohesió social, de llengua i de lleure *Quedem?* va fer visites a llocs emblemàtics com el castell de Gardeny, la Seu Vella de Lleida, el Centre d'Art Contemporani La Panera, el Dipòsit del Pla de l'Aigua i l'Estany d'Ivars i Vila-sana, i es va assistir a l'Aplec del Caragol.

El Solsonès, seu dels premis literaris DRAC

El cinema París de Solsona va ser el teló de fons del lliurament dels premis literaris DRAC. El certamen, en la seva primera edició, constava de dues categories: poesia i relat curt. La dotació de cadascuna de les categories era de 300 euros i el trofeu DRAC, dissenyat i realitzat pel joier solsoní Vicenç Jané, en pedra autòctona del Solsonès. Meritxell Nus i Gallart, d'Estac (Pallars Sobirà), va ser la guanyadora de la categoria de relat curt amb l'obra *L'atrapasomnis*. Nus, professora de llengua i literatura catalana a l'IES Màrius Torres de Lleida, escriu poesia i prosa, i per la seva joventut i la qualitat de la seva obra, pot esdevenir una escriptora de gran projecció. El guanyador de la categoria de poesia va ser Leonard del Río Campmajor, d'Igualada, amb l'obra *Ardència*. La trajectòria de Del Río és prou reconeguda, ja que ha publicat diversos poemes, el darrer dels quals és *Gresol de focs*.

En la segona part de l'acte, Maria del Mar Bonet, acompanyada magistralment al piano per Dani Espasa, va delectar l'auditori amb un passeig per la poesia i els autors mallorquins, que va culminar

amb el *Pi de Formentor*, *la Balanguera* i un record per a Guillem d'Efak.

Acte emotiu i reeixit

Des d'Òmnium Cultural del Solsonès es valora molt positivament aquesta primera edició del certamen, on es van presentar 84 treballs, procedents no tan sols de Catalunya, sinó també del País Valencià. Les institucions i la societat del Solsonès van fer-ne una bona acollida i destaquen de la diada l'emotivitat de l'acte i la gran assistència de públic.

Maria del Mar Bonet va oferir una emotiva actuació als assistents del lliurament dels premis DRAC.

L'exposició es va poder visitar fins al 30 d'abril a la Biblioteca Comarcal de Blanes.

Pedrolo i la imatge

En el marc de les activitats de Sant Jordi, Òmnium Cultural Selva Marítima va col·laborar amb la Biblioteca Comarcal de Blanes per organitzar l'exposició del concurs fotogràfic: "Pedrolo a través de la mirada d'un objectiu". L'objectiu del concurs era aconseguir una fusió entre l'obra literària amb la fotografia. Així, els requisits eren combinar paraula i imatge, tècnica i estil narratiu amb tècnica i art visual, i basar-se en alguna obra de l'autor. A més, el jurat va valorar especialment les obres que copsaven el tarannà de Manuel de Pedrolo: creació, esperit lliure i insubordinable, i defensa de la identitat i independència dels Països Catalans.

La ruta dels Borja

Òmnium Sabadell va organitzar un recorregut de tres dies per conèixer la riquesa històrica i cultural dels indrets on van néixer i viure els coneguts personatges del llinatge dels Borja. Els participants van tenir l'oportunitat de fer una extensa visita al centre històric de la vila de Gandia, endinsant-se en la història d'edificis emblemàtics com l'antic Palau Ducal dels Borja, l'antiga Universitat o la Col·legiata de Santa Maria. També es va fer parada a Xàtiva, bressol del naixement del famós papa Alexandre VI de la família Borja, al Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna i a l'enclavament de la ciutat de Peníscola. El guiatge va ser a càrrec de l'historiador Baltasar Lozano, membre d'Acció Cultural del País Valencià, que a través d'un discurs apassionat va relatar la gran repercussió que va tenir la família Borja al Vaticà.

Ruta poètica en homenatge al poeta mataroní Josep Punsola a Mataró

El diumenge 10 de maig, el dia que es complien els seixanta anys de la mort del poeta mataroní Josep Punsola, un centenar de persones van participar en una ruta poètica, convocats per la Comissió Ciutadana d'Homenatge a Josep Punsola, impulsada per diverses entitats mataronines, entre elles, Òmnium Cultural Mataró-Maresme.

Versos i cançons

La família del poeta, els seus amics i altres mataronins atrets per la seva figura es van citar a la Torre Ametller per emprendre la ruta que els duria fins a la Roca d'En Punsola i en el transcurs de la qual van anar llegint els seus versos i cantant les seves cançons. La primera lectura, "Enyor de feblesa", va anar a càrrec de l'alcalde de Mataró, Joan Antoni Baron, i la darrera, la popular "Amistat, bandera blanca", a càrrec de Manel Punsola, fill del poeta. Entremig, es van fer parades al coll de Burriac, als pins de

l'Avi, a la roca d'En Punsola, al cementiri de Cabrera i a Can Cuyàs, entre altres, acompanyades de poemes com "La gota sàvia", "Els meus pins", "Crepuscle en rosa" o "Mataró", que van ser llegits pels participants en la ruta. Les cançons "La motxilla", "Boirada" o "La núvia blanca", cantades per la majoria dels excursionistes, van posar la nota musical a una ruta que unia la paraula del poeta al paisatge dels voltants de Mataró, que tant va estimar Josep Punsola.

Els assistents a la ruta poètica van poder gaudir dels poemes de Punsola.

Coneguem Òmnium Terrassa

Quaranta anys després de la inauguració d'Òmnium Terrassa, aquesta seu territorial segueix ben activa i amb ganes d'oferir activitats de tot tipus a la societat civil de la ciutat. Hem parlat amb la seva Junta Directiva, tot just acabada de celebrar la Nit del Misteri, una de les seves vetllades més especials durant la qual es lliuren cinc premis literaris que giren entorn de la temàtica de la intriga. I, a més, una novetat: Terrassa ha estat escollida seu de la Nit de Santa Llúcia, la Festa de les Lletres Catalanes que Òmnium organitza cada any de manera itinerant.

Una representació de la Junta Directiva d'Òmnium Terrassa en l'entrega de premis de la Nit del Misteri.

Òmnium Terrassa celebra el quarantè aniversari. Això és tota una trajectòria consolidada. Com definiríeu l'evolució de la seu territorial?

Ha estat, és i serà una evolució positiva i de continuïtat. S'ha organitzat una gran quantitat d'actes tant directament per part d'Òmnium Terrassa com en col·laboració amb altres entitats terrassenques. A més, no tan sols s'ha mantingut l'activitat i la convocatòria dels Premis Ferran Canyameres, sinó que l'any passat se'n va incrementar considerablement la dotació. I aquest 2009, a més, hem creat, juntament amb la Cambra de Comerç de la ciutat, el Premi Òmnium Terrassa per a alumnes dels centres universitaris de la demarcació territorial. L'objectiu és premiar els projectes de final de carrera i les tesis doctorals en català sobre temes d'estalvi energètic, sostenibilitat, ecològics o empresarials.

Quines activitats heu programat per celebrar el 40è aniversari?

El 17 de juny es va fer una taula rodona al local d'Òmnium Terrassa amb els expresidents, els responsables del grup Rialles i un representant de la Comissió d'Urbanisme, que, durant la transició democràtica, va supervisar l'activitat de l'Ajuntament de la ciutat. A més, aquest 2009 la Nit de Santa Llúcia tindrà lloc a Terrassa, fet que esdevindrà una molt bona cloenda dels quaranta anys.

D'altra banda, tenim una proposta de l'Arxiu Tobella de Terrassa de fer una exposició amb fotografies dels diversos actes que s'han fet a l'entitat. I s'està pensant a organitzar, durant la tardor, una festa infantil a l'estil de les que fa alguns anys organitzava el grup Rialles. També publicarem un butlletí especial sobre l'efemèride i, a més, volem encarregar un treball al Centre d'Estudis Històrics de Terrassa (CEHT) per publicar un opuscle en col·laboració amb l'Arxiu Tobella en el qual es reculli la història detallada de la nostra seu, il·lustrada amb diverses fotografies.

Una de les vostres activitats amb més ressò és la Nit del Misteri. Quina valoració en feu?

Enguany hem celebrat la setzena edició, tenint en compte que el primer Premi Ferran Canyameres es va convocar l'any 1990 i en un principi era bianual. L'any 1994 es va celebrar al Teatre Alegria de Terrassa la primera Nit del Misteri, que el 2006 va canviar d'ubicació i es va traslladar al nou estatge de l'Auditori Muni-

cipal de Terrassa. Es tracta de reunir en un sol acte el lliurament de tots els premis que convoca l'entitat amb el tema de la intriga i el misteri (el Ferran Canyameres de narracions curtes i el de Novel·la, el Maria Rovira, el M. Montserrat Oller i el Premi de Poesia Enric Gall per a autors de més de seixanta anys). Quant a la participació, en la darrera edició, seixanta-dues persones han participat en el Premi M. Montserrat Oller i, entre tots els premis, hi ha hagut més de cent participants.

Actualment, quines són les vostres prioritats com a seu territorial de l'entitat?

Volem mantenir el nivell d'activitats i de col·laboracions amb altres entitats

“Volem mantenir el nivell d'activitats i de col·laboracions amb altres entitats, continuar arrelats al territori, i augmentar el nombre de socis”

terrasenques. Pretenem continuar arrelats al territori, estabilitzar la situació econòmica i augmentar el nombre de socis. A més, ens agradaria professionalitzar parcialment la seu per tal de millorar les tasques organitzatives i administratives, la qual cosa suposaria un gran suport a la tasca voluntària dels membres de la Junta.

Quines creieu que són les millors vies per incentivar la participació dels ciutadans de Terrassa en els projectes d'Òmnium?

Utilitzem el Butlletí d'Òmnium Terrassa, els anuncis als mitjans de comunicació locals, la nostra pàgina web i els correus electrònics dels socis per enviar informació de totes les activitats i dels posicionaments públics que fa la Junta d'Òmnium Terrassa quan hi ha temes que ho mereixen. També fem servir el correu postal per fer arribar invitacions o convocatòries a tots els nostres socis.

Amb vista als mesos vinents, quines activitats i projectes dureu a terme?

Estem preparant un nou curs d'història de Catalunya en col·laboració amb el CEHT que començarà el segon trimestre del 2010. A finals de novembre, sortirà

la convocatòria dels premis de la Nit del Misteri 2010 i en farem difusió. També durant els últims mesos del 2009 farem el lliurament del primer Premi Òmnium per a tesis i projectes universitaris, conjuntament amb la Cambra de Terrassa. I el 18 de desembre tindrà lloc a la ciutat la Nit de Santa Llúcia.

Teniu establertes col·laboracions amb altres entitats de la ciutat. Quines són i amb quins objectius hi col·laboreu?

Col·laborem amb el Centre d'Estudis Històrics de Terrassa i amb l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa per a la realització de cicles de conferències i cursos d'història tant de Catalunya com de la ciutat. L'Ajuntament de Terrassa i Caixa Terrassa, d'altra banda, ens donen suport per a la dotació del Premi Ferran Canyameres de novel·la, que publica Pagès Editors. I Caixa Terrassa també ho fa per al Premi Enric Gall de Poesia. Per tal de projectar durant la setmana de Sant Jordi una pel·lícula en català, col·laborem amb el Cineclub de Pedagogia de l'Espectacle de la Fundació Torre del Palau i Caixa Terrassa. Comptem també amb el suport de l'entitat Treure Ball i l'Associació Recreativa, Esportiva i Cultural Can Palet per als actes de rebuda de la Flama del Canigó. Actualment, a més, s'ha incorporat físicament al segon pis del nostre local social, com a soci d'honor, una corresponsalia del diari *Avui*, que edita el diari digital *Avui Terrassa* i que ens ajuda a pagar les despeses del local. ◊

>>> Departament de Comunicació i Premsa d'Òmnium Cultural.

APUNTS

Socis: 613
President:
 Aleix Pons i Coll
Vicepresidenta:
 Isabel Caba Brunet
Membres a la Junta:
 Roberto Martínez Rodríguez (secretari), Joaquim Morera Amat (tresorer), Núria Balaguer Cerdà, Manel Ros Calsina, Berta Llop Bassiner, Xavier Ordeix Mendiola, Albert Bogunyà Fèlix, Alfons Conesa Badiella i Jordi Centelles Amela (vocals).

L'agenda

Els Dijous de l'Òmnium

Seu nacional

Diputació, 276, pral. Barcelona

1 d'octubre | 19 h | Entrada lliure

Catalunya avui. Propostes per anar endavant

Reflexions sobre el moment social i polític del país, a càrrec de persones vinculades a Òmnium.

8 d'octubre | 19 h | Entrada lliure

Parlem amb Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans

15 d'octubre | 19 h | Entrada lliure

Cinema: La Nova Cançó

Projecció del film i conversa amb Francesc Bellmunt, realitzador, i Lluís Serrahima, impulsor dels 16 jutges.

22 d'octubre | 19 h | Entrada lliure

Parlem amb Joan Solà, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2009

29 d'octubre | 19 h | Entrada lliure

Entitats 2.0. Les associacions catalanes davant les tecnologies de la informació

Amb la col·laboració de www.xarxanet.org

5 de novembre | 19 h | Entrada lliure

350 anys del Tractat dels Pirineus

En el marc de la campanya Catalans sense Fronteres, impulsada per Òmnium i diverses entitats del nord i el sud dels Pirineus.

Dimecres presentem...

Seu nacional

Diputació, 276, pral. Barcelona

16 de setembre | 19 h | Entrada lliure

Presentació del documental *Forjadors de la Diada*

Recorregut per la història de la celebració de la Diada Nacional de Catalunya. Amb Marta Rovira, sociòloga i realitzadora del documental.

Consulteu-ne les pròximes presentacions a www.omnium.cat

Els Dijous de l'Òmnium

Consulteu-ne

la programació a

<http://osona.omnium.cat>

A+A+

**Ofertes i avantatges
per als socis
d'Òmnium**

**+ MÚSICA + CINEMA
+ TEATRE + LLIBRES**

**Tota la cultura
a les teves mans**

Fe d'errates

Al núm. 11 de la revista *Òmnium*, on es va dedicar una entrevista a Òmnium Solsonès, hi faltava incloure Maria Besora i Orrit com a secretària de la Junta de la seu territorial del Solsonès. A la secció "Donassa", el nom correcte de l'espòs de Teresa Rovira era Felip Calvet i no pas Josep, tal i com apareixia en l'article.

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

JA SOM 20.000 **socis**

4.000
nous socis
el darrer any

Cada dia som més els que treballem plegats per la llengua, la cultura i la identitat nacional catalana. Però Catalunya necessita més **persones compromeses com tu.**

Volem tenir més força

Quan l'any passat ens vam marcar l'objectiu d'assolir la xifra de **20.000 socis i sòcies** que ens ajudessin en la nostra tasca de defensar, promoure i difondre la llengua, la cultura i la identitat nacional de Catalunya, sabíem que les **persones compromeses com tu** ens ajudaríeu a fer possible aquesta fita.

Però per dur a terme aquesta tasca amb força i tenacitat encara **necessitem ser molts més.**

Per això et demanem que ens presentis **3 persones del teu entorn**, familiars, companys o amics, que ens ajudin a fer sentir la nostra veu.

Entra a <http://jasom20000.omnium.cat> i omple el formulari.

Per agrair-te la teva col·laboració, tant tu com les persones que es facin sòcies de part teva, podreu escollir un dels regals que hem preparat per a vosaltres juntament amb diverses editorials que treballen per a la normalització de la llengua i la difusió del patrimoni i la cultura catalans.

Ajuda'ns a créixer!

I tria el regal que més t'agradi!

Subscripció 3 mesos a la revista L'AVENÇ / Subscripció 3 mesos a CAVALL FORT /
Subscripció 3 mesos a EL TATANO / Subscripció 2 mesos al diari AVUI / Subscripció d'un
any a triar entre una de les 30 revistes de WWW.QUIOSC.CAT / Regal del llibre
NACIO.CAT / Regal del llibre **INVENTAT EN CATALÀ**

L'hebreu, Porcel i Solà

Tots els catalanoparlants que escrivim en castellà a Catalunya, ens trobem que hem de superar la distància natural que hi ha entre la nostra llengua materna i la d'una producció pública. Una situació que seria inversemblant en un estat com el d'Israel, on, ja des de la seva creació, van tenir clar com recuperar l'hebreu com a idioma nacional. És evident que ho han aconseguit. I n'hauríem de prendre nota.

“A Catalunya som especialistes reputats a fer lleis que, després, no es compleixen”

Josep Pla va escriure un gran reportatge sobre Israel, país que va visitar l'any 1957, només nou anys després de la creació d'aquest Estat. El cèlebre autor empordanès hi parla de tot, de política i d'economia, de geografia i de tradicions. No és casual que també dediqui una part considerable del seu treball a explicar el que qualifica de “gran aventura”: la recuperació i modernització de l'hebreu com a idioma nacional d'una població que, arribada de totes les parts del món, ha de crear nous lligams i ha de donar continuïtat a un projecte en comú. Pla conta que “l'hebreu té una resurrecció ràpida, i cada dia el parla, el llegeix i l'escriu més gent. A més, als jueus els agrada enormement trobar persones que parlen hebreu”.

Multilingüe i oberta al món més que cap altra comunitat, la naixent societat israeliana va llançar-se a l'aprenentatge de la seva llengua amb una força i una convicció que deixava astorats els visitants, entre els quals –Pla ho anota– no hi mancaven els habituals primaris que consideraven una pèrdua de temps aquesta operació. Pla, que per raons òbvies comprenia perfectament allò que els jueus estaven desplegant, escriu: “I el que esperen és molt clar: quan els jueus parlaran i escriuran la seva llengua, la seva personalitat serà molt més concreta i autèntica. Deixaran de ser esperits d'imitació, falsificacions i succedanis d'altres esperits –i aquest probablement ha estat l'aspecte més dramàtic de l'assimilació en la diàspora– per donar lloc, potser, a un esperit més autèntic”. La paradoxa és que Pla va escriure aquest reportatge originalment en castellà per a la revista *Destino*. El joc de miralls entre jueus i catalans, salvant totes les enormes distàncies, era evident. També era evident el problema que tenia Pla i que tenim tots els catalanoparlants que, d'una manera professional i sobretot en premsa, escrivim en castellà a Catalunya: la distància entre la llengua materna (la que respirem) i la llengua d'una producció pública que, es vulgui o no, sempre és sobrevinguda i un punt artificial. Penso ara, per exemple, en els magnífics articles de Joan

Fuster en castellà, unes peces incisives de gran tremp, però descolorides al costat de la seva prosa en català, tibant i punxeguda.

La mort recent de Baltasar Porcel ha tornat a posar aquesta qüestió sobre la taula. El gran autor d'Andratx va viure d'escriure periodisme en castellà però sempre va tenir molt clar que la seva obra novel·lística, la creació pura, només podia ser en la seva llengua, la de la terra i el mite. “La teva ànima és la teva llengua”, repetia a qui el volgués escoltar. La paradoxa –i ja és la segona que esmento en aquest article– és que el Porcel columnista tenia coneguts i saludats, sobretot entre les elits barcelonines, que no comprenien que seguís escrivint novel·les en català. El raonament d'aquesta gent, tan primari com el d'alguns visitants d'Israel, acaba petant sempre pel mateix lloc: per què escriure en català (o hebreu, o eslovè, o danès, o txec) si es pot escriure en castellà? Curiosament, però, aquests defensors de la *llengua comú* mai no segueixen fins al final la seva lògica perversa. Si ho fessin, els paralytzaria una qüestió ben pertinent: per què escriure en castellà si es pot escriure en anglès?

Porcel va topar amargament amb algunes de les grans rareses del nostre país: “Aquesta societat”, deia, “fins i tot una part que es proclama catalanista, no parla, no llegeix i no sent en català”. Aquesta és la diferència entre l'israelià Amos Oz i el català Porcel. A Oz, prestigiós narrador, ningú no li demana per quines raons escriu en hebreu, això seria una pregunta estúpida. A Catalunya, no passa dia en què els escriptors en català no hagin de donar mil explicacions.

I d'un Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a un altre. Joan Solà, que tant ha fet i fa per fer-nos apreciar el valor de la llengua viva, ha recordat la base estructural i històrica d'aquest panorama. Ho va fer al ple del Parlament, davant dels nostres representants democràtics: “Quan es va pactar la Constitució es va cometre la gran debilitat d'acceptar la desigualtat legal de les llengües de l'Estat. El castellà esdevenia sobirà, indiscutible, obligatori, amb drets il·limitats. Les altres llengües *ipso facto* esdevenien subordinades, inferiors, voluntàries, vergonyants”. L'artefacte és defectuós i ho paguem ben car, cada dia. La llei crea realitat i consciència. Així ho van entendre els israelians des del primer moment. A Catalunya, en canvi, som especialistes reputats a fer lleis que, després, s'incomplixen. Canviarem algun dia? ◊

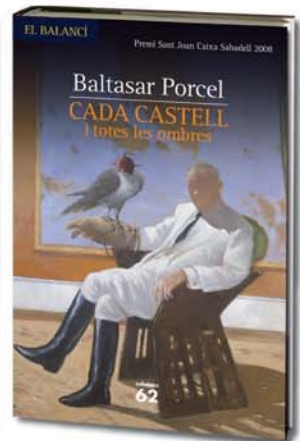
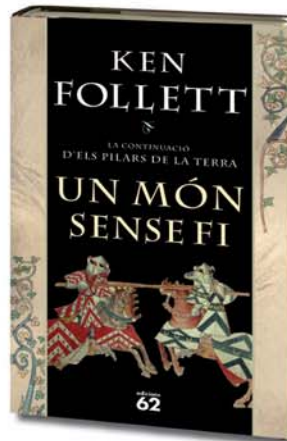
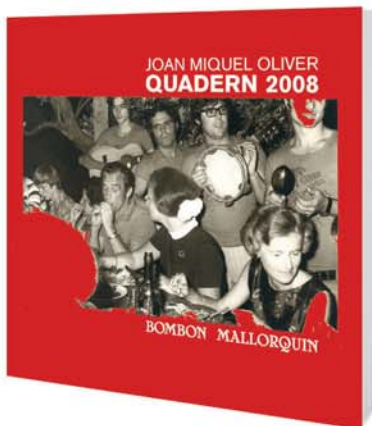

Fotografia: Dani Codina

el PUNT DE LLIBRE D'ÒMNIUM

et convida a llegir

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

Bombón Mallorca
Joan Miquel Oliver

El nas de Mussolini
Lluís-Anton Baulenas

Cada castell
i totes les ombres
Baltasar Porcel

Un món sense fi
Ken Follett

et convida a llegir

Retalla aquest punt de llibre i presenta'l a qualsevol llibreria de Catalunya. Podràs obtenir 1 € de regal per la compra de qualsevol dels quatre títols que hi figuren. Promoció vàlida fins al 15 d'octubre.

Aquest punt de llibre et permetrà gaudir d'un val d'1 € per cada un d'aquests quatre llibres. Tens fins al 15 d'octubre per canviar-lo a qualsevol llibreria de Catalunya. Fins que se n'exhaureixin les existències.

No et perdís aquesta oportunitat de gaudir amb el Punt de Llibre d'Òmnium Cultural de la millor literatura al millor preu!

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

Imagina, si vols, quantes coses genials pots arribar a llegir!